

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

dokonanej w dniach 2 – 3 czerwca 2018 roku na kierunku

Finanse i rachunkowość

prowadzonym

w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	13
Dobre praktyki	14
Zalecenia	14
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Dobre praktyki	27
Zalecenia	27
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Brak.....	46
Zalecenia	46
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	48
Dobre praktyki	48
Zalecenia	48
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	48
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	48
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	50
Dobre praktyki	50
Zalecenia	50
Brak	50
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	50
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	50

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	51
Dobre praktyki	51
Zalecenia.....	51
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	52
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	52
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	53
Dobre praktyki	53
Zalecenia.....	53
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	53
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	53
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	57
Dobre praktyki	57
Zalecenia.....	57
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	57
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Marek Lisiński, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
2. prof. dr hab. Stefan Wrzosek – członek PKA
3. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
4. Michał Klimczyk – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja w Szkole Głównej Handlowej (SGH) w Warszawie na kierunku *Finanse i rachunkowość* (FiR) odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2010 i zakończyła wydaniem oceny wyróżniającej (Uchwała Nr 579/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA). Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (ZO) PKA z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielami Kół Naukowych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, tj. pracodawcami.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	<i>Finanse i rachunkowość</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne / Niestacjonarna	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Kierunek <i>Finanse i rachunkowość</i> przyporządkowano do Obszaru nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk ekonomicznych i dyscypliny naukowe: - finanse (wiodąca) - ekonomia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia – 6 semestrów – 180 pkt. ECTS, Studia II stopnia – 4 semestry – 120 pkt. ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: <i>bankowość, finanse przedsiębiorstwa, międzynarodowe rynki finansowe, rachunkowość, ubezpieczenia</i> ; Studia II stopnia: <i>bankowość, finanse przedsiębiorstwa, międzynarodowe rynki finansowe, podatki, rachunkowość, ubezpieczenia</i> Studia II stopnia w j. angielskim – <i>Finance and Accounting</i>	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat – studia I stopnia Magister – studia II stopnia	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	105 osób - studia I stopnia 89 osób - studia II stopnia	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	1007 (I st.) 1608 (II st.) 50 (II st.-ang.)	478 (I st.) 1230 (II st.)
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia 2050 Studia II stopnia 990 (j. pol.) 960 (j. ang.)	Studia I stopnia – 1242 Studia II stopnia – 620

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umieędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	Wyróżniająca

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów w obrębie, którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu, do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku, gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, najstarsza uczelnia ekonomiczna w Polsce, funkcjonuje w ramach nietypowej, dla podmiotów szkolnictwa wyższego, struktury organizacyjnej. Studia wyższe I oraz II stopnia prowadzone są wspólnie przez wszystkie Kolegia. Kształcenie studentów, w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, odbywa się w ramach Studium Licencjackiego i Studium Magisterskiego. Na studia I stopnia w języku polskim rekrutacja odbywa się na uczelni, a kierunek wybiera się do końca pierwszego roku nauki. Na II stopień przyjęcia są już na dany kierunek studiów. To wszystko sprawia, że studia na kierunku *Finanse i rachunkowość* prowadzone są wspólnie przez wszystkie Kolegia. Takie rozwiązanie strukturalne ma istotny wpływ na przyjętą i realizowaną koncepcję kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość*.

Tożsamość kierunku jest determinowana bardzo dużym potencjałem kadrowym Uczelni, przyjętą dużą elastycznością realizacji programu kształcenia, przekładającą się między innymi na bogatą ofertę zajęć, także w językach obcych oraz indywidualizacją ścieżki studiów, jak również wyborem wykładowców w ramach danego przedmiotu. Jeśli do tego dodamy największą bibliotekę ekonomiczną w kraju, którą posiada SGH, rozległą, ciągle rozwijaną współpracę z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi oraz podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, co stwarza studentom duże możliwości udziału w programach wymiany, jak i w pozyskiwaniu miejsc praktyk, to poznamy czynniki, które przesądzają o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych.

Tak opisana tożsamość kierunku *Finanse i rachunkowość*, która składa się na koncepcję kształcenia zgodna jest z misją i strategią Uczelni. Zgodnie z misją SGH zmierza do nadania swej działalności akademickiej wymiaru europejskiego. W nauczaniu i wychowywaniu Szkoła dąży do przekazywania najnowszej wiedzy, umiejętności rzetelnej pracy oraz odpowiedzialności wobec społeczeństwa, a w badaniach naukowych kieruje się szacunkiem dla prawdy oraz pożytkiem społecznym. Uczelnia kształci i prowadzi badania w zakresie ekonomii, finansów oraz nauk o zarządzaniu, korzystając z dorobku innych nauk społecznych.

W prowadzonej działalności i realizowanych celach strategicznych kluczowe znaczenie dla rozwoju SGH ma jej pozycja konkurencyjna w poszczególnych obszarach jej aktywności. Aby stać się pełnoprawnym partnerem w obrębie wspólnej, europejskiej przestrzeni edukacyjnej i badawczej, SGH zmierza do osiągnięcia najwyższego standardu w dydaktyce, w badaniach naukowych, w związkach z praktyką gospodarczą oraz w bazie materialnej. Koncepcja kształcenia zakłada porównywalność programu kształcenia z programami najlepszych ekonomicznych uczelni europejskich m.in. z CEMS (The CEMS Master's in International Management), możliwość uzyskiwania w ramach realizacji programu kierunku certyfikatów zawodowych m.in. ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) i CIMA (Chartered Institute of Management Accountants), wzmocnienie pozycji Szkoły w zakresie kształcenia na poziomie magisterskim, zapewnienie interdyscyplinarności nauczania, jak i wzbogacanie oferty zajęciami prowadzonymi wspólnie z praktykami.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* wpisuje się we wszystkie wyznaczone w misji i strategii obszary oraz w cele strategiczne SGH. Analiza koncepcji kształcenia na kierunku FiR upoważnia do stwierdzenia, że identyfikuje się także jej powiązanie z misją i wytycznymi do wizji i strategii rozwoju SGH w Warszawie na lata 2019 – 2030 (zał. do Uchwały nr 225 Senatu SGH z dnia 28 marca 2018 r.), a także Polityką zapewnienia jakości Uczelni.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* w pełni umożliwia realizację celów Polityki zapewnienia jakości kształcenia w SGH. Sprowadza się to do możliwości osiągnięcia:

- wysokiej jakości kształcenia, stwarzającej absolwentom jak najlepsze warunki rozwoju kariery zawodowej,
- satysfakcji studentów, absolwentów i ich pracodawców z rezultatów kształcenia,
- wysokiej pozycji konkurencyjnej SGH na rynku edukacyjnym,
- ciągłego doskonalenia procesu kształcenia czy promowanie kultury jakości.

Projakościowa działalność, realizowana w ramach Polityki zapewnienia jakości kształcenia, skutkuje wysokim poziomem merytorycznym i dydaktycznym wykładowców, międzynarodową porównywalnością programów kształcenia, monitorowaniem przebiegu procesu kształcenia i karier absolwentów.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* zakłada, że absolwenci będą wyposażeni w kompetencje odpowiadające potrzebom gospodarki i oczekiwaniom rynku pracy.

Studia I stopnia na kierunku FiR dostarczają szerokiej wiedzy ogólnoeconomicznej oraz zaawansowanej wiedzy z zakresu finansów, jak i wyposażają studentów w narzędzia umożliwiające im prowadzenie analiz finansowych. Studia te pozwalają na przygotowanie studentów do prowadzenia działalności badawczej. Zapewniają rozwój kompetencji umożliwiających podjęcie pracy zawodowej w charakterze specjalisty w dziedzinie finansów i rachunkowości lub prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek, a także dają dobre podstawy teoretyczne i metodyczne do podejmowania studiów magisterskich.

Studia II stopnia dostarczają zaawansowanej i pogłębionej wiedzy kierunkowej, która poszerza znajomość zarządzania finansami podmiotów gospodarczych (w tym instytucji finansowych), ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań podejmowania decyzji zarządczych na podstawie wyników analiz finansowych i badań. Dają kompetencje do udziału w działalności badawczej. Zapewniają jednocześnie wiedzę specjalistyczną – stwarzającą dobre podstawy do rozpoczęcia pracy zawodowej i do kontynuowania nauki w ramach kształcenia ustawicznego, w tym podejmowania studiów III stopnia. Studia te rozwijają kompetencje umożliwiające, po odbyciu stosownej praktyki, podjęcie pracy zawodowej w charakterze eksperta lub menedżera w danej dziedzinie finansów i rachunkowości lub prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek.

Istotnym z atrybutów koncepcji kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* jest indywidualizacja ścieżki studiów.

Student, tworząc indywidualny program studiów, może wybrać określony zestaw przedmiotów umożliwiający mu ukończenie jednej z 5 specjalności na I stopniu: *bankowość, finanse przedsiębiorstwa, międzynarodowe rynki finansowe, rachunkowość, ubezpieczenia*. Na stopniu II ma do wyboru jedną z następujących specjalności: *bankowość, finanse przedsiębiorstwa, międzynarodowe rynki finansowe, podatki, rachunkowość, ubezpieczenia*.

Ma również możliwość takiej budowy swojego programu kształcenia, która pozwoli uzyskać zwolnienie z dziewięciu bloków programowych ACCA lub/i uzyskać nawet trzy certyfikaty specjalności międzykierunkowych akredytowanych przez CIMA.

Kierunek FiR oferowany jest studentom w dwóch wersjach językowych. Obie wersje mają wspomnianą wyżej akredytację ACCA w szerokim zakresie, a wersja anglojęzyczna

(Finance and Accounting - F&A) – w dodatkowo jeszcze poszerzonym, ze względu na specjalną formułę programową, którą Szkoła wypracowała i wdrożyła w Polsce pioniersko. Ze względu na powyższe, kierunek ten monitorowany jest przez Komitet Sterujący ds. programu F&A. Koncepcja kształcenia na kierunku FiR (w wersji polskojęzycznej) została opracowana przez Radę Programowo-Dydaktyczną funkcjonującą w SGH.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* została opracowana przy wykorzystaniu wniosków z realizacji standardów kształcenia oraz analizy programów w wiodących uczelniach europejskich, dokonanej przez Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych (ORSE) SGH. Opinie interesariuszy zewnętrznych (np. z badania pracodawców), w tym członków Rady Konsultacyjnej Partnerów Korporacyjnych SGH wykorzystywane były do modyfikacji treści niektórych przedmiotów i metod ich realizacji. Część programu kierunku podlegała bardzo wnikliwej analizie (i modyfikacjom sylabusów) w procesie jego akredytacji przez ACCA i CIMA. W procesie budowania koncepcji kształcenia znaczącą rolę odegrała także współpraca z przedstawicielami polskich oddziałów w/w organizacji, jak i z przedstawicielami EY Academy of Business, którzy są także zewnętrznymi członkami Komitetu Sterującego ds. programu F&A. Wszystkie te przedsięwzięcia zapewniły opracowanie programu kształcenia charakteryzującego się interdyscyplinarnością nauczania, jak i wzbogacaniem oferty dydaktycznej zajęciami prowadzonymi wspólnie z praktykami.

Analiza i ocena koncepcji kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* pozwala wskazać takie jej składniki, które można uznać za oryginalne i nowatorskie w odniesieniu do standardów realizowanych na innych uczelniach, o podobnych celach i zakresie kształcenia. Dotyczy to zwłaszcza bardzo dużego potencjału kadrowego Uczelni, bogatej oferty zajęć, także w językach obcych, dużej elastyczności realizacji programu kształcenia, indywidualizacji ścieżki studiów, wyboru wykładowcy w ramach danego przedmiotu, największej i bardzo dobrze zaopatrzonej biblioteki ekonomicznej w kraju, rozległej, ciągle rozwijanej współpracy z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi czy podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na zasadzie synergii otrzymujemy taki system czynników, które przesądzają o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych.

1.2.

Kolegia SGH uczestniczące w prowadzeniu kierunku *Finanse rachunkowość* mają kategorię A+ lub A. Znacząca część prowadzonych w Kolegiach badań mieści się w dyscyplinie finanse oraz ekonomia i stanowi teoretyczną i metodologiczną podstawę dla kierunku *Finanse i rachunkowość*.

Problematyka prowadzonych badań dotyczy większości subdyscyplin finansów i obejmuje spektrum problemów naukowych, które ukierunkowane są na główne współczesne problemy funkcjonowania sektora finansów publicznych, bankowego i ubezpieczeń, na rynki finansowe i ich oddziaływanie na gospodarkę, europejską integrację ekonomiczną i walutową, systemy emerytalne, jak i na modelowanie ekonometryczne w finansach. Część badań ma charakter specjalistyczny, dotyczący ekonomiczno-finansowych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku, w tym źródeł finansowania ich rozwoju oraz efektywności procesów naprawczych.

Osiągnięcia badawcze i publikacyjne pracowników Kolegiów uczestniczących w realizacji programu kierunku *Finanse i rachunkowość* (Kolegium Analiz Ekonomicznych - KAE, Kolegium Gospodarki Światowej - KGŚ, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie - KNoP, Kolegium Zarządzania i Finansów - KZiF oraz Kolegium Ekonomiczno-Społeczne - KES) są wyjątkowo liczne, wielowątkowe i znaczące, o czym świadczą ich wykazy zamieszczone w indywidualnych formularzach dorobku kadry (zał. do Raportu samooceny) oraz w zestawieniu najważniejszych osiągnięć naukowych Kolegiów (zał. udostępniony przy wizytacji).

Pracownicy Kolegiów SGH wyróżniają się także liczbą grantów uzyskanych z NCN i NCBiR. Realizują także granty finansowane z funduszy UE (m.in. *Projekt Jean Monnet Centre of Excellence*). Wybrane wyniki badań publikowane są w renomowanych czasopismach zagranicznych m.in. w: *Applied Economics, Economic Modelling, Journal of International Money and Finance, Emerging Markets Finance and Trade, European Journal of Operational Research, Dynamic Games and Applications, IMF Economic Review, Empirica, Singapore Economic Review, Finance a Uver-Czech Journal of Economics and Finance*.

Władze Uczelni przedstawiły wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych wszystkich Kolegiów (KAE, KGŚ, KNoP, KZiF oraz KES), których główne kierunki badań naukowych, osiągnięcia, publikacje, granty, nagrody oraz awanse naukowe w sposób jednoznaczny przekonują o ponad standardowym, mając na uwadze podobne osiągnięcia w innych uczelniach publicznych i niepublicznych w Polsce, ich dorobku naukowym i naukowo-badawczym. Osiągnięcia naukowe, naukowo-badawcze i publikacyjne Kolegiów są obszerne, wielowątkowe i składają się na zbiór liczący ponad tysiąc pozycji. Jego analiza potwierdza jednoznacznie wskazany powyżej zakres merytoryczny prowadzonych badań naukowych.

Za osiągnięcia naukowe pracownicy wchodzący do minimum kadrowego lub prowadzący zajęcia na kierunku FiR uzyskiwali liczne nagrody, w tym Prezesa RM, MNiSW, Prezesa NBP, Związku Banków Polskich (Medal Kopernika) oraz Rektora SGH. Nierzadko byli też uhonorowani wysokimi odznaczeniami państwowymi.

Należy także podkreślić, że dokonania naukowe i naukowo-badawcze ukierunkowanych na finanse są bezpośrednio związane są specjalnościami oraz treściami nauczanych przedmiotów, w tym przedmiotów autorskich, które są prowadzone na kierunku *Finanse i rachunkowość*. Ponadto, mają one związek z tematyką studenckich prac dyplomowych, często o aplikacyjnym, praktycznym charakterze.

Trzeba również docenić osiągnięcia naukowe i naukowo-badawcze, których autorami współautorami czy współrealizatorami są studenci kierunku *Finanse i rachunkowość*. Szereg z tych prac było prezentowanych w ramach publikacji i krajowych czy międzynarodowych.

W sposób szczególnie wyróżniają się:

- SKN Finansów i Makroekonomii, w którym studenci są wydawcami Przeglądu Ekonomiczno-Społecznego, Prognoz Gospodarki Polskiej, Monitoringu Makroekonomicznego i autorami szeregu zamieszczanych w nich publikacji. Publikują także artykuły na portalu edufinanse.pl.
- SKN Risk Management & Insurance, które współpracowało z PZU, czego rezultatem była prezentacja na konferencji w SGH nt. *Ubezpieczenia – branża wielkich możliwości*.

Warto również odnotować zwycięstwo studentów w konkursie NBP dla najlepszego zespołu studenckiego przygotowującego prognozy gospodarki polskiej, v-ce mistrzostwo Polski w *Debatach Oksfordzkich*, zwycięstwo w XII edycji (2016 r.) EY Financial Challenger organizowanego z myślą o studentach zainteresowanych tematyką corporate finance. Na uwagę zasługują także zdobyte ostatnio nagrody w konkursach za prace dyplomowe: w konkursie Polsko-Chińskiej Rady Biznesu, w IV edycji konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu prawa podatkowego „Podatki są proste jak drut”.

Reasumując należy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że główne kierunki i problematyka badań naukowych prowadzonych przez Kolegia SGH uczestniczące w prowadzeniu kierunku *Finanse rachunkowość*, są związane z tym kierunkiem studiów.

Ze względu na ich różnorodność, zakres, poziom naukowy, publikacje w prestiżowych czasopismach, granty nagrody i awanse naukowe, ale także liczne sposoby wykorzystania wyników prowadzonych w Kolegiach badań naukowych do rozwoju programu kształcenia oraz szerokiego zdobywania przez studentów kompetencji badawczych, jak również uwzględnianie aspektów międzynarodowej i krajowej współpracy naukowej, przyczyniają się one do

doskonalenia koncepcji kształcenia, efektów kształcenia i programu studiów. Podnoszą także umiędzynarodowienie procesu kształcenia.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość*, wskazane w uchwale senatu Uczelni, zostały przyporządkowane do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscyplin: finanse i ekonomia. Szkoła Główna Handlowa, występująca, jako jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów, oparła koncepcję kształcenia na dwóch grupach efektów: modułu kształcenia wspólnego dla wszystkich programów kształcenia (Uchwała nr 667 Senatu SGH z dnia 29 czerwca 2012 roku) i dla modułów kształcenia dla kierunku (Uchwała nr 599 Senatu SGH z dnia 28 marca 2012 rok).

Efekty ogólnouczelniane na studiach pierwszego stopnia są wspólne dla wszystkich kierunków studiów ekonomicznych prowadzonych w uczelni. Są one realizowane w ramach modułu przedmiotów wspólnych dla wszystkich studentów. Moduł ten ma charakter interdyscyplinarny i składa się z przedmiotów ekonomiczno-społecznych, matematyczno-statystycznych, prawno-politycznych i humanistycznych. Pozwalają one zdobyć uniwersalne podstawy teoretyczne i metodyczne do kontynuowania studiów na wybranym kierunku na pierwszym stopniu studiów. Przyjęto 5 efektów wspólnych w zakresie wiedzy, 4 w zakresie umiejętności oraz 3 w zakresie kompetencji społecznych, wskazując odpowiednie ich odniesienia do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych.

Efekty kształcenia kierunkowego dla ocenianego kierunku studiów zostały określone w Uchwale nr 599 Senatu SGH z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów *Finanse i rachunkowość* o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na pierwszym stopniu studiów. Przyjęto 6 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 6 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia zostały w sposób prawidłowy odniesione do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów drugiego stopnia zostały wprowadzone Uchwałą nr 610 Senatu SGH z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów ekonomia o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na drugim stopniu studiów stopniu na kierunku *Finanse i rachunkowość*. Przyjęto 7 efektów w zakresie wiedzy,

7 w zakresie umiejętności oraz 4 w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia zostały odniesione do większości spośród efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych. Tym samym została zapewniona spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek ten został przyporządkowany.

Szczegółowe (przedmiotowe) efekty kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Dla każdego przedmiotu przyjęto po kilka efektów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wskazano powiązanie każdego z efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi. Efekty kształcenia zostały w szczególności opracowane dla praktyk zawodowych stanowiących element programu kształcenia tylko na studiach pierwszego stopnia.

W zbiorze efektów kształcenia kierunkowego dla *Finansów i rachunkowości* dla studiów pierwszego stopnia uwzględnione zostały efekty, które zapewniają studentom zdobycie pogłębionej wiedzy z finansów publicznych, finansów międzynarodowych, finansów przedsiębiorstw, rynków finansowych, rachunkowości finansowej, analizy finansowej, bankowości i ubezpieczeń, a także z matematyki finansowej i ekonometrii, czyli narzędzi służących do wybranych typów badań ekonomicznych. Uwzględniono także umiejętności

niezbędne w działalności badawczej związane z identyfikacją problemów ekonomicznych, korzystaniem ze źródeł danych ekonomicznych i metod ich analizowania, interpretowania wyników.

Z kolei dla studiów drugiego stopnia przyjęto efekty, które przewidują zdobycie przez studenta m.in. wiedzy z ekonometria finansowa, ekonomia menedżerska, ekonomia rozwoju, ekonomia sektora publicznego, etyka w biznesie, inżynieria finansowa, polityka pieniężna, portfel inwestycyjny, prawo finansowe i podatkowe, rachunek kosztów, znajomość historii myśli ekonomicznej i prawa gospodarczego. Efekty w zakresie umiejętności przewidują, że absolwent umie stosować odpowiednio dobrany aparat analityczny w pracy badawczej, budować modele mikro- i makroekonomiczne, modele ekonometryczne i statystyczne, krytycznie analizować, oceniać i interpretować zjawiska finansowe, zaplanować i zrealizować zadanie badawcze lub ekspertyzę, logicznie wyciągać wnioski oraz formułować sądy na podstawie danych z różnych źródeł. Wskazane efekty kształcenia realizowane są w ramach przedmiotów odpowiadających profilem tematycznym badaniom naukowym poszczególnych katedr i wykładowców (oferty autorskie).

Przyjęte efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych przygotowują absolwenta do skutecznego komunikowania się i organizowania pracy w zespole. Uwzględniony w ramach efektów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zapewnia należyte przygotowanie do prowadzenia działalności badawczej.

Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku dla studiów II stopnia zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały dla odbiorców zawartych w nich informacji, w szczególności dla studentów i pracodawców. Dla sformułowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinie i dyscyplinom nauki, do których został przyporządkowany kierunek *Finanse i rachunkowość*.

Dla obydwu form kształcenia (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) przyjęte zostały te same efekty kształcenia.

Realizacja planu studiów przy zastosowaniu przyjętych metod dydaktycznych stwarza realną możliwość osiągnięcia efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Sposób ich sformułowania pozwala na ich skuteczną weryfikację za pomocą metod określonych w sylabusach przedmiotów.

Programy kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia przewidują kształtowanie umiejętności językowych studentów. Uchwały nr 250 i 251 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich programów kształcenia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie dla studiów pierwszego stopnia (uchwała 250) i drugiego stopnia (uchwała 251) – profil ogólnoakademicki i profil praktyczny porządkują tą kwestię, ponieważ wskazują poziom znajomości języka obcego odpowiednio B2 i B2+ w zależności od poziomu studiów. Natomiast po przekazanych uwagach w czasie wizytacji Senat skorygował Uchwałą nr 281 Senatu SGH z dnia 20 czerwca 2018 r. zmieniającą uchwałę nr 250 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie *określenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim i praktycznym prowadzonych na pierwszym stopniu studiów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie* brzmienie efektu z zakresu wiedzy O1_U05 do postaci - student potrafi „biegle posługiwać się językiem obcym, z uwzględnieniem terminologii specjalistycznej, na poziomie B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; jeśli jest absolwentem studiów stacjonarnych – także drugim językiem obcym, co najmniej na poziomie B1”.

Należy rozważyć przypisanie elementów Wizji SGH do wspólnych efektów kształcenia, to jest do kompetencji społecznych O1_K05 (O2_K05) – Absolwent jest gotów do:

„inicjowania działań na rzecz interesu społecznego, a w swojej postawie jest otwarty, tolerancyjny, wrażliwy społecznie i dostrzega nowe idee społeczne”.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego, studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* wyrazili opinie, iż znane jest im zarówno pojęcie, znaczenie, jak i rola efektów kształcenia. Opis efektów kształcenia jest dostępny dla studentów w sylabusach po zalogowaniu się w systemie Wirtualny Dziekanat. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili również opinię, iż efekty kształcenia są dla nich przejrzyste i zrozumiałe, są opracowane w sposób syntetyczny oraz zwięzły.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* pozwala wskazać takie jej składniki, które można uznać za oryginalne i nowatorskie w odniesieniu do standardów realizowanych na innych uczelniach, o podobnych celach i zakresie kształcenia. Dotyczy to zwłaszcza bardzo dużego potencjału kadrowego Uczelni, bogatej oferty zajęć, także w językach obcych, dużej elastyczności realizacji programu kształcenia, indywidualizacji ścieżki studiów, wyboru wykładowcy w ramach danego przedmiotu, największej i bardzo dobrze zaopatrzonej biblioteki ekonomicznej w kraju, rozległej, ciągle rozwijanej współpracy z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi czy podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na zasadzie synergii otrzymujemy taki system czynników, które nie tylko przesądzają o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych.

Główne kierunki i problematyka badań naukowych prowadzonych przez Kolegia SGH uczestniczące w prowadzeniu kierunku *Finanse i rachunkowość*, są związane z tym kierunkiem studiów. Ze względu na ich różnorodność, zakres, poziom naukowy, publikacje w prestiżowych czasopismach, granty nagrody i awanse naukowe, ale także liczne sposoby wykorzystania wyników prowadzonych w Kolegiach badań naukowych do rozwoju programu kształcenia oraz szerokiego zdobywania przez studentów kompetencji badawczych, jak również uwzględnianie aspektów międzynarodowej i krajowej współpracy naukowej, przyczyniają się one do doskonalenia koncepcji kształcenia, efektów kształcenia i programu studiów. Podnoszą także umiędzynarodowienie procesu kształcenia.

Koncepcja kształcenia w uczelni oparta jest na realizacji na studiach pierwszego stopnia dla pierwszego roku wspólnego programu dla wszystkich kierunków ekonomicznych. W konsekwencji odrębnie określono efekty kształcenia dla modułu przedmiotów wspólnych i modułu przedmiotów kierunkowych. Dla obydwu tych grup przedmiotów efekty kształcenia są spójne z efektami kształcenia określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszaru nauk społecznych w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego, do którego został przyporządkowany kierunek. Zastosowano odniesienia efektów kierunkowych do większości efektów obszarowych. Dotyczy to obydwu poziomów kształcenia.

Szczegółowe efekty kształcenia zostały sformułowane dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia i są spójne z efektami kierunkowymi. Spójność ta została wskazana w sylabusach przedmiotów.

W zbiorze efektów kształcenia ocenianego kierunku studiów uwzględnione zostały efekty kierunkowe i przedmiotowe związane z pogłębioną wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi dla prowadzenia działalności badawczej w dyscyplinie nauki, do której został przyporządkowany kierunek. Realizacja tych efektów pozwala na przygotowanie studentów pierwszego stopnia do prowadzenia działalności badawczej, a na studiach drugiego stopnia do udziału w niej.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w sposób przystępny, z zastosowaniem terminologii odpowiadającej dyscyplinom nauki, do których

przyporządkowano kierunek studiów. Sposób ich sformułowania pozwala na stworzenie skutecznego systemu weryfikacji stopnia realizacji każdego z efektów.

Dobre praktyki

- Prowadzenie bloku przedmiotów wspólnych na I roku studiów dla wszystkich kierunków ekonomicznych pozwala studentowi zapoznać się z wszystkimi podstawowymi zagadnieniami dla szeroko rozumianej dziedziny nauk ekonomicznych.

Zalecenia

- Należy rozważyć przypisanie elementów Wizji SGH do wspólnych efektów kształcenia z zakresu kompetencji społecznych zmieniając na przykład efekt O1_K05 (O2_K05) – Absolwent jest gotów do: „inicjowania działań na rzecz interesu społecznego, w swojej postawie jest otwarty, tolerancyjny, wrażliwy społecznie i dostrzega nowe idee społeczne”.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Obecnie realizowane programy kształcenia zostały wprowadzone Uchwałą nr 131 Senatu SGH z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie programów i planów studiów pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie obowiązujących studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2017/2018. Program studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość* pod względem jednostek dydaktycznych jest taki sam na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Różnice dotyczą jedynie wymiaru godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela.

Program studiów pierwszego stopnia obejmuje: 20 ogólnouczelnianych przedmiotów podstawowych, w tym 4 do wyboru – realizowane w semestrach 1-3; 10 przedmiotów kierunkowych – realizowanych od semestru 4. Oferta specjalnościowa składa się z dwóch części: 5 przedmiotów obowiązkowych (15 ECTS) oraz z listy 35 przedmiotów specjalizacyjnych do wyboru należy wybrać przedmioty za 15 ECTS. Ponadto, student realizuje praktykę zawodową; lektoraty z dwóch języków obcych na studiach stacjonarnych i jednego na studiach niestacjonarnych; zajęcia z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych i seminarium dyplomowe realizowane przez jeden semestr.

Na studiach stacjonarnych (ST) i niestacjonarnych popołudniowych (NP.) pierwszego stopnia przedmioty podstawowe realizowane są w wymiarze 690 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym (NS-N) w wymiarze 384 godzin w bezpośrednim kontakcie i 102 w e-learningu, przedmioty kierunkowe odpowiednio do wskazanych form studiów w wymiarze 420 (ST, NP.) oraz 224 i 84 godzin (NS-N), przedmioty do wyboru odpowiednio: 270 (ST), 390 (NP.) i 208 godzin (NS-N), lektoraty z języków obcych 480 (ST), 240 (NP.), 120, w tym 24 e-learning (NSN), wychowanie fizyczne 60 godzin (tylko stacjonarne), seminarium dyplomowe 30 (ST), 30 (NP), 24 (NS-N). Praktyka zawodowa dla wszystkich form studiów ma szacunkowy wymiar 90 godzin (trzy tygodnie). Wśród

przedmiotów do wyboru studenci mogą wybrać jedną ze specjalności – Bankowość, Finanse przedsiębiorstwa, Międzynarodowe rynki finansowe, Rachunkowość bądź Ubezpieczenia. W ramach każdej z nich ujętych jest pięć przedmiotów realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych w wymiarze 150 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnich w wymiarze 80 godzin w bezpośrednim kontakcie i 12 bądź 6 godzin w e-learningu.

Na studiach drugiego stopnia struktura programu obejmuje dwa przedmioty podstawowe (historia myśli ekonomicznej i prawo gospodarcze), 13 przedmiotów kierunkowych (450 godzin =ST, NP, 245+69 NS-N), 5 przedmiotów do wyboru z listy 47 przedmiotów, język obcy na poziomie zaawansowanym 120 godzin – ST, NP., 56+24 NS-N, dobrowolna praktyka oraz seminarium dyplomowe trwające dwa semestry (60 – ST, NP., 42 – NS_N).

Wśród przedmiotów do wyboru studenci mogą wybrać jedną ze specjalności - Bankowość, Finanse przedsiębiorstwa, Międzynarodowe rynki finansowe, Rachunkowość bądź Ubezpieczenia, czyli identyczne specjalności jak na studiach pierwszego stopnia. W ramach każdej z nich ujętych jest pięć przedmiotów realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych w wymiarze 150 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnich w wymiarze 77 godzin w bezpośrednim kontakcie i 7 godzin e-learningu.

Student ma również możliwość budowy swojego programu kształcenia, która pozwoli uzyskać zwolnienie z dziewięciu bloków programowych certyfikatu ACCA lub/i uzyskać nawet trzy certyfikaty specjalności międzykierunkowych akredytowanych przez CIMA.

Kierunek *Finanse i rachunkowość* oferowany jest studentom w dwóch wersjach językowych. Obie wersje mają wspomnianą wyżej akredytację ACCA w szerokim zakresie, a wersja anglojęzyczna (*Finance and Accounting*)

Przedmioty ujęte w planie studiów realizowane są we właściwym następstwie czasowym. Oparte jest ono, co do zasady, na realizacji przedmiotów kształcenia podstawowego i ilościowych w pierwszych semestrach i sukcesywnym wprowadzaniu przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych na kolejnych etapach studiów, kończąc cykl kształcenia seminarium dyplomowym.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego, studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana przedmiotom/modułom, jest właściwa. Studenci ocenianego kierunku pozytywnie odnieśli się do sekwencyjności modułów oraz przedmiotów, a także do liczby punktów ECTS przypisaną do poszczególnych przedmiotów/modułów.

Realizacja efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów odbywa się za pomocą różnorodnych form zajęć i metod dydaktycznych. W programie studiów pierwszego stopnia na wykłady przypada 50% godzin zajęć, na ćwiczenia 20%, na lektoraty aż 24%, pozostałe seminarium. Na studiach drugiego stopnia struktura form zajęć jest następująca: 47% wykłady, 28% ćwiczenia, 12% lektoraty, pozostałe to seminarium. Część wykładów przybiera formę konwersatoriów, zwłaszcza na studiach niestacjonarnych. Na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnich kształcenie wsparte jest zajęciami e-learningowymi.

Liczebność grup studenckich regulowana jest na zasadach ustalania limitów dolnych od wysokości, których uruchamiane są zajęcia dydaktyczne (Uchwała nr 660 Senatu SGH z dnia 29 czerwca 2012 r.) Przewiduje ona minimalną liczbę studentów w grupach wykładowych dla przedmiotów podstawowych 75, dla przedmiotów kierunkowych 50, dla przedmiotów do wyboru 20. Maksymalna dopuszczalna liczba studentów na wykładzie wynosi 250, ale w praktyce są one około 100 osób. Dla zajęć prowadzonych w języku obcym liczebności te są niższe (20-30 osób). Grupy ćwiczeniowe uruchamiane są od 20-25 osób w zależności od

rodzaju przedmiotu, grupy językowe od 15 osób, a laboratoria komputerowe stosownie do liczby stanowisk komputerowych.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci poinformowali, iż większość zajęć realizowanych w ramach wizytowanego kierunku stanowią zajęcia, w których prowadzący wykorzystują tradycyjną metodykę kształcenia – formy podawcze na wykładach, rozwiązywanie zadań na ćwiczeniach oraz wykonywanie ćwiczeń laboratoryjnych, a także zajęcia projektowe oraz samodzielne przygotowywanie projektów, esejów i prezentacji. Istotnym jest przy tym, iż system kształcenia przyjęty w wizytowanej Jednostce charakteryzuje się indywidualizacją ścieżki studiów – wszyscy studenci pierwszego roku wizytowanej Uczelni realizują wspólne, podstawowe moduły kształcenia, natomiast kolejne semestry studiów nie są objęte ściśle określonym planem kształcenia – studenci mogą dokonywać dowolnego wyboru modułów kształcenia z puli przedmiotów kierunkowych i dodatkowych. Warunkiem ukończenia studiów danego stopnia jest zdobycie określonej puli punktów ECTS oraz (w ramach tej puli) zaliczenie wszystkich modułów kształcenia ujętych dla danego kierunku, jako moduły obowiązkowe – od studenta zależy, w jakim czasie oraz według jakiego planu zrealizuje swoje obowiązki i ukończy studia. Konsekwencją tego rodzaju systemu jest silne zróżnicowanie modułów kształcenia oraz różnorodność oferty, jaką prowadzący kierują do studentów – należy wobec tego zauważyć, iż poza modułami o tradycyjnej metodyce występują również moduły o charakterze projektowym. Moduły te studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA ocenili w sposób wyjątkowo pozytywny informując, iż z ich perspektywy korzystnym byłoby zwiększenie oferty tego rodzaju zajęć. Jak wynika z dyskusji przeprowadzonej podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA ze studentami, liczebność grup wykładowych i ćwiczeniowych często uniemożliwia prowadzącemu pracę aktywizującą całą grupę – należy przy tym zauważyć, iż grupy nie są wyjątkowo liczne; jak poinformowali studenci, w wykładach uczestniczy przeciętnie około 100 słuchaczy, natomiast w ćwiczeniach około 20 - 30 studentów. Z perspektywy studentów korzystnym byłoby, gdyby prowadzący zwiększyli wymogi dotyczące regularnego przygotowywania się do zajęć oraz, na przykład poprzez zadawanie pytań, weryfikowali wypełnienie tego obowiązku przez studentów. Tego rodzaju obowiązek miałby, w opinii studentów, charakter motywujący do bardziej systematycznej pracy. Co istotne, powyższe uwagi nie pozostają w sprzeczności z faktem, iż przyjęta w ramach wizytowanego kierunku metodyka kształcenia pozwala, z perspektywy studenckiej, na pełne osiągnięcie założonych efektów kształcenia – są to jedynie propozycje korekt, które mogłyby uczynić kształcenie bardziej systematycznym i efektywnym. Obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podawali przykłady wprowadzenia w tematykę badań naukowych m.in. poprzez dokonywanie wyceny przedsiębiorstw oraz realizacji innych działań badawczych opartych o przykłady rzeczywistych firm – po raz kolejny odnosząc się do case-study, studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się o tego rodzaju odniesieniach i kształceniu na bazie rzeczywistych podmiotów.

Program kształcenia na studiach pierwszego stopnia uwzględnia obowiązkową praktykę zawodową w wymiarze nie krótszym niż 3 tygodnie. Przyporządkowano do niej 3 punkty ECTS. Na studiach drugiego stopnia praktyka nie jest obowiązkowa i można ją zrealizować w ramach puli punktów za przedmioty do wyboru. W sylabusie praktyki określone zostały jej cele i efekty kształcenia. W trakcie praktyki student powinien zapoznać się z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa (instytucji), w której ją odbywa, doskonalić umiejętności rozwiązywania prostych problemów zawodowych, a także rozwijać cechy osobowe związane z pracą, takie jak odpowiedzialność i etyczne zachowania w środowisku wielokulturowym. Studenci uzyskują wsparcie w znalezieniu miejsc praktyki, m.in. dzięki Klubowi Partnerów SGH.

Kształcenie studentów na ocenianym kierunku odbywa się w formie stacjonarnej i niestacjonarnej (tryb popołudniowy i sobotnio-niedzielny). Plan studiów realizowany na kierunku *Finanse i rachunkowość* uzależniony jest w znacznej mierze od wyborów

dokonywanych przez studentów. Stałą alokację w semestrach mają tylko przedmioty podstawowe oraz niektóre kierunkowe.

Zgodnie z przedstawionymi harmonogramami zajęć zajęcia dydaktyczne zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych organizowane są od godziny 8.00 do 20.40. Ze względu na znaczny zakres swobody w wyborze przez studentów grup zajęć nie pozwala to na jednoznaczne określenie rzeczywistych obciążeń zajęciami studenta w trakcie dnia. Nie stwierdzono przy tym nadmiernego blokowania zajęć z jednego przedmiotu lub z jednym prowadzącym. W trakcie semestru organizowanych jest na niestacjonarnych studiach sobotnio-niedzielnym 7-8 zjazdów.

Do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku stosowane są metody kształcenia na odległość. Zajęcia te prowadzone są w oparciu o platformę e-learningową www.e-sgh.pl. Platforma stwarza możliwość przekazywania treści dydaktycznych w formie modułów online, samodzielnego sprawdzania przyswojonej wiedzy, interakcji studenta zarówno z materiałem, wykładowcą jak i innymi użytkownikami. Metody kształcenia na odległość w formie e-learningu oraz blended learningu stosowane są na kierunku *Finanse i rachunkowość* przede wszystkim w odniesieniu do przedmiotów specjalistycznych, uzupełniających wiedzę. Studenci zapoznawani są z zasadami korzystania z kursów e-learningowych za pomocą "Niezbędnika e-SGH". Zapewniona jest ciągła ocena postępów studentów z realizowanych zajęć. Przedmiot prowadzony z zastosowaniem e-learningu zawsze kończy się egzaminem tradycyjnym, przeprowadzanym w bezpośredniej formie w siedzibie uczelni.

Uczelnia zapewnia, za pomocą platformy „Niezbędnik e-SGH”, indywidualne wspomaganie zajęć i zamieszczanie przez wykładowców materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe. Wykładowcy są szkoleni z zakresu użytkowania systemu e-learningowego SGH, a także uzyskują doraźną pomoc techniczno-metodyczną w Centrum Otwartej Edukacji.

Studia pierwszego stopnia na kierunku ekonomia trwają 3 lata (6 semestrów). Na studiach stacjonarnych łączny wymiar liczby godzin wynosi 2050, na studiach niestacjonarnych popołudniowych 1875, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 1032 i 210 godzin e-learningu.

Studia drugiego stopnia trwają dwa lata (4 semestry). Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych łączny wymiar liczby godzin jest identyczny i wynosi 990, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 553 i 171 godzin e-learningu.

Na studiach pierwszego stopnia nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS wynosi 180, a na studiach drugiego stopnia 120. Do modułów zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych pierwszego stopnia przyporządkowanych jest 112 punktów ECTS (ponad 62% wymiaru punktowego dla całych studiów), natomiast na drugim stopniu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych – 63 ECTS (tj. ponad 52% wymiaru dla całych studiów). Na studiach sobotnio-niedzielnym udział ten w przeliczeniu na punkty

ECTS jest mniejszy z uwagi na mniejszy o około 40% wymiar godzinowy zajęć w programie tych studiów i wynosi orientacyjnie odpowiednio 70 i 40 punktów ECTS.

Do modułów zajęć związanych z badaniami naukowymi, zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przyporządkowano na studiach pierwszego stopnia 111 punktów ECTS, a na studiach drugiego stopnia 96,5 punktów ECTS.

Studenci ocenianego kierunku studiów mają dużą możliwość dokonywania wyboru zajęć. Liczba punktów ECTS wynosi na stacjonarnych studiach I stopnia 55, na niestacjonarnych popołudniowych i sobotnio-niedzielnym studiach I stopnia 65,5. Natomiast na studiach drugiego stopnia, bez względu na formę studiów, liczba punktów ECTS dla przedmiotów do wyboru wynosi 74, w tym 9,5 za wybór języka obcego.

Treści programowe realizowane w ramach ocenianego kierunku dla modułów przedmiotów podstawowych oraz przedmiotów kierunkowych są spójne z efektami kształcenia przyporządkowanymi dla dyscypliny finanse. Spójność ta jest zachowana zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Studenci uzyskują wiedzę odpowiadającą najnowszym osiągnięciom nauki i badaniom prowadzonym przez wykładowców, nabywają umiejętność prowadzenia krytycznej analizy procesów finansowych.

Rozumieją także konieczność ciągłego doskonalenia, aktualizowania i rozwijania swojej wiedzy i umiejętności. Szeroki zakres nauczania języka obcego, w tym o treściach programowych odpowiadających kierunkowi studiów oraz założenia programowe przyjęte dla praktyk zawodowych pozwalają na dobre przygotowanie studentów do komunikowania się z otoczeniem i przyszłym środowiskiem pracy.

Treści kształcenia są odpowiednio skorelowane z zakresem badań w obszarze nauk ekonomicznych i jej dyscyplinami prowadzonymi przez nauczycieli akademickich. Wyniki badań uwzględniane są w treściach wielu przedmiotów, w tym autorskich wykładach do wyboru. Niektóre zagadnienia objęte badaniami są też przedmiotem studenckich prac dyplomowych.

Treści programowe są także odzwierciedleniem naukowego i praktycznego doświadczenia kadry. W sylabusach przedmiotów podana jest nie tylko literatura podstawowa i uzupełniająca, ale także obszernie zastawienia publikowanych wyników badań pracowników prowadzących dany przedmiot. Takie podejście odpowiada ogólnoakademickiemu profilowi ocenianego kierunku studiów.

Metody kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku studiów są dostosowane do rodzaju efektów kształcenia. Dla realizacji efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych w dużym stopniu stosowane są metody o charakterze aktywizującym.

Program kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych uwzględnia moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z ocenianym kierunkiem studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych w łącznej liczbie 1115 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnich 552 godzin zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczyciela i studenta oraz 144 godziny e-learningu. Za zajęcia te studenci uzyskują 111 punktów ECTS. Natomiast na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych drugiego stopnia na ten rodzaj zajęć przewidziano 720 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnich 434 godziny zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczyciela i studenta oraz 42 godziny e-learningu. Za zajęcia te studenci uzyskują 96,5 punktów ECTS.

Studenci pierwszego stopnia studiów są przygotowani do prowadzenia badań, w szczególności przez kształtowanie umiejętności formułowania pytań badawczych, doboru metod i narzędzi, konstruowania ankiet, opracowywania i prezentacji ich wyników. Studentom drugiego stopnia umożliwia się udział w prowadzonych badaniach i wspiera ich w realizacji badań związanych z pracą magisterską. Studenci obydwu stopni studiów uczestniczą też w realizacji projektów w ramach studenckich kół naukowych.

Kolejnym aspektem związanym z przygotowaniem i realizacją badań naukowych są przygotowywane przez studentów prace dyplomowe – jak poinformowali studenci na spotkaniu, pozytywnym elementem systemu dyplomowania jest fakt możliwości zgłoszenia własnego tematu pracy, przez co studenci mogą realizować proces kształcenia w oparciu o własne zainteresowania. Wobec przyjętego systemu kształcenia nieopartego o ściśle określony plan studiów należy w sposób szczególny zwrócić uwagę na pozytywną opinię studentów w kontekście harmonogramu zajęć – jak poinformowali, dobór modułów kształcenia jest przez nich dokonywany w trzech turach w związku, z czym metodą „prób i błędów” są oni w stanie

wykreować harmonogram adekwatny do potrzeb – jak poinformowali, w pierwszej turze często zdarzają się kolizje wybranych modułów kształcenia, co jednak z powodzeniem udaje się wyeliminować w turach kolejnych.

Jak poinformowali obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci, indywidualizacja metodyki kształcenia jest realizowana poprzez możliwość doboru modułów kształcenia i prowadzących w sposób adekwatny do indywidualnych potrzeb studenta. Według studentów, powszechna w ich środowisku jest świadomość metodyki kształcenia przyjmowanej przez poszczególnych prowadzących w związku, z czym każdy ma możliwość wyboru takiego modułu kształcenia, który najlepiej i najskuteczniej sprostą jego oczekiwaniom w dążeniu do ukończenia studiów i zdobyciu założonych efektów kształcenia. Wedle relacji studentów wizytowanego kierunku, wielu z nich równolegle do studiów uczestniczy w pracy zawodowej, co – jak poinformowali – jest cechą charakterystyczną studiów w Szkole Głównej Handlowej. Według studentów, nie występują przy tym problemy związane z przebiegiem studiów, ponieważ zarówno pracodawcy, jak i prowadzący wypracowali kulturę współpracy ze studentami w tym zakresie – studenci mają możliwość dostosowywania harmonogramu zajęć i przenoszenia się między grupami w porozumieniu z prowadzącymi, natomiast pracodawcy są otwarci na elastyczne godziny pracy. Istotnym jest, iż wykłady w wizytowanej Jednostce mają charakter nieobowiązkowych, co studenci ocenili w sposób wysoce pozytywny wyjaśniając, iż jest to – z ich perspektywy – dodatkowy element wsparcia w możliwości indywidualizacji kształcenia w zależności od potrzeb. Według Regulaminu Studiów SGH: *„student wyróżniający się wybitnymi osiągnięciami może ubiegać się o przyznanie przez Rektora SGH prawa do odbywania studiów na danym kierunku studiów według indywidualnego programu studiów (IPS). Student wyróżniający się indywidualnymi osiągnięciami lub wybitnymi zdolnościami może ubiegać się o przyznanie przez Rektora SGH prawa do odbywania studiów w ramach indywidualnych studiów międzyobszarowych według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów obejmującego, co najmniej dwa obszary kształcenia i prowadzące do uzyskania dyplomu, na co najmniej jednym kierunku studiów, prowadzonym w SGH (indywidualne studia międzyobszarowe – ISM). Przyznając studentowi prawo do IPS lub ISM, Rektor SGH zatwierdza indywidualny program, w tym plan studiów oraz wyznacza opiekuna naukowego dla studenta, może również określić warunki korzystania z tego prawa, w szczególności średnią ocen, którą student powinien uzyskiwać w kolejnych semestrach”*.

Jak poinformował Rzecznik Osób Niepełnosprawnych SGH, w ramach wsparcia studentów niepełnosprawnych w procesie kształcenia są podejmowane zarówno działania formalne, jak i nieformalne. Podstawowym narzędziem wsparcia jest tzw. „pismo wspierające”, w którym Rzecznik sygnalizuje potrzeby indywidualnego wsparcia studenta przez prowadzących. Jak poinformował, jego wieloletnia praca w Uczelni jest obdarzona dużym szacunkiem i zaufaniem prowadzących w związku, z czym przy tego rodzaju rekomendacjach studenci zwykle spotykają się z realnym wsparciem z ich strony.

Ponadto, Rzecznik wskazywał przykłady działań nieformalnych, w tym w szczególności pośrednictwo w dialogu z prowadzącymi. Wedle relacji Rzecznika, dotychczas nie zdarzały się sytuacje, w których potrzeby studentów niepełnosprawnych w zakresie dostosowania metodyki kształcenia pozostałyby niezaspokojone. Obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci w sposób pozytywny wypowiadali się o wsparciu, jakie udzielają im prowadzący zajęcia, co – wedle ich relacji – jest naturalną konsekwencją faktu, iż studenci wybierają prowadzących wraz z modułami kształcenia w sposób adekwatny do indywidualnych potrzeb. W związku z faktem, iż studenci mogą dokonywać wyboru przez pryzmat własnej współpracy z danym prowadzącym – zwykle udzielane przez niego wsparcie jest na najwyższym, adekwatnym do potrzeb studenta, poziomie. Wizytowaną Jednostkę charakteryzuje absolutnie wyróżniające podejście obligujące studentów do podejmowania

samodzielnych i autonomicznych decyzji poprzez dokonywanie wyboru i realizacji własnej ścieżki planu i programu kształcenia.

2.2.

Do sprawdzania i oceny kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów stosuje się metody dobrane do poszczególnych etapów studiów i rodzaju przedmiotów. Bieżąca ocena postępów w nauce oparta jest na kolokwiach, referatach, esejach, projektach, prezentacjach, obserwacji aktywności w pracy grupowej i dyskusjach. Całościowego sprawdzenia i oceny stopnia realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonuje się w oparciu o egzaminy, testy, prace pisemne. Do weryfikacji efektów osiągniętych na koniec studiów wykorzystuje się ocenę prac dyplomowych i egzamin dyplomowy. Służą one w szczególności do weryfikacji przygotowania studentów do prowadzenia badań (na studiach pierwszego stopnia) oraz zaangażowania w prowadzenie badań (na studiach drugiego stopnia).

Należy wskazać, że z drugiej strony także studenci oceniają stopień zrealizowania celu i programu zajęć z danego przedmiotu. Ocena ta przeprowadzana jest w oparciu o ankiety wypełniane przez studentów. Zwrotność tych ankiet jest satysfakcjonująca i w semestrze zimowym 2016/2017 wyniosła ok. 20%. Opracowane na podstawie ankiet opinie analizowane są przez osoby sprawujące nadzór nad przebiegiem procesu kształcenia i wykorzystywane do modyfikacji oraz tworzenia oferty dydaktycznej i programowej na kolejny rok akademicki.

Rodzaje, formy i tematyka prac etapowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych, jakie są przygotowywane przez studentów pierwszego i drugiego stopnia studiów są zgodne z koncepcją i efektami kształcenia przyjętymi dla ocenianego kierunku studiów. Wymagania stawiane w ramach tych prac pozwalają na skuteczną weryfikację założonych dla ocenianego kierunku studiów efektów kształcenia, dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia z poszczególnych przedmiotów przekazują studentom informacje na temat szczegółowych sposobów weryfikacji efektów, zasad ich oceniania oraz terminów i sposobów ogłoszenia wyników, a także zasad, terminów i sposobów poprawienia w przypadku nieosiągnięcia założonych efektów. Podstawowe informacje w tym zakresie zawarte są także w sylabusach przedmiotów. Dobór rodzajów i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych uzależniony jest od rodzaju prowadzonych zajęć (wykłady, ćwiczenia, lektoraty) i charakteru przedmiotów.

Ocena zgodności praktyk zawodowych z koncepcją i efektami kształcenia dokonywana jest w oparciu o Sprawozdanie z realizacji studenckiej praktyki zawodowej. Student przedstawia w nim wykonane w trakcie praktyki zadania, natomiast opiekun praktyki ocenia realizację założonych jej efektów.

Tematyka prac dyplomowych na obydwu stopniach studiów związana jest z efektami kształcenia zakładanymi dla kierunku. W oparciu o nie proponują oni studentom zakresy tematyczne prac dyplomowych. Oferty seminariów zgłaszanych przez nauczycieli ze stopniem naukowym doktora wymagają dodatkowo akceptacji ich kierowników. Z uwagi na dużą liczbę studentów kierunku finanse i rachunkowość liczba kadry naukowej prowadząca proces dyplomowania jest bardzo szeroka i obejmuje ma w dużym stopniu formę indywidualnej opieki promotorskiej. Wykaz proponowanych studentom zagadnień jest dostępny w informatorach zamieszczonych w Wirtualnym Dziekanacie. Tematy te odpowiadają kierunkowi studiów i obejmują zagadnienia z zakresu finansów oraz szeroko rozumianych nauk ekonomicznych. W roku 2017 obroniono 1750 prac dyplomowych, w tym na studiach I stopnia 646 prac licencjackich, a na studiach II stopnia 1104 prace magisterskie. Funkcje promotorów pełniło 230 nauczycieli akademickich, średnia wielkość grupy seminaryjnej nie przekracza 8 osób, a tylko dla 15 promotorów liczba wypromowanych studentów przekroczyła 25 osób. Analiza tematów prac dyplomowych za rok 2017 wskazuje na wysoką zgodność tematyczną z

dyscypliną finansów szeroko rozumianą, ale zdarzają się pojedyncze przypadki tematów typowych dla ekonomii, np. Metody aktywizacji bezrobotnych. Udział takich tematów jest poniżej 1%. Wśród zrealizowanych tematów prac dyplomowych brak jest prac z wykorzystaniem metod ilościowych, co może wynikać z promowania takich tematów na kierunku metody ilościowe w ekonomii. Studenci mają możliwość zaproponowania tematyki pracy dyplomowej zgodnej z własnymi zainteresowaniami i planami zawodowymi.

Zasady procesu dyplomowania określone zostały w Zarządzeniu Rektora nr 7 z 30.01.2013 r. Student składa egzamin dyplomowy w terminie wyznaczonym przez dziekana, nie później niż 2 miesiące od dnia złożenia w dziekanacie pracy dyplomowej. Przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego student ma prawo zapoznać się z recenzją pracy. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Jest przeprowadzany przed komisją powołaną przez dziekana Studium. W jej skład wchodzi: dziekan albo osoba przez niego upoważniona, nauczyciel posiadający, co najmniej stopień doktora, jako przewodniczący oraz promotor i recenzent pracy, jako członkowie.

Studenci ocenianego kierunku posiadają szereg osiągnięć naukowych związanych z realizacją koncepcji kształcenia i efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów.

Podstawowe znaczenie w tym zakresie ma działalność studentów w ramach kół naukowych, a zwłaszcza: Studenckiego Koła Naukowego Bankowości, SKN Doradztwa Podatkowego, SKN Finansów i Makroekonomii, SKN Instrumentów Pochodnych, SKN Konsultingu, SKN Rachunkowości, SKN oraz SKN Badań nad Konkurencyjnością. Wyraża się ona w publikowaniu przez studentów artykułów w czasopismach naukowych, w szczególności w „Przeglądzie Ekonomiczno-Społecznym”. Studenci cyklicznie opracowują sprawozdania i raportu z działalności grup roboczych i innych przedsięwzięć. Uczestniczą także w przygotowywaniu projektów dotyczących zagadnień gospodarczych, biorą udział w konkursach o tematyce ekonomicznej, konferencjach naukowych, organizują spotkania i debaty popularyzujące naukę, organizują szkolenia, w tym dla młodzieży szkolnej. Wybrani studenci biorą także udział w charakterze wykonawców w projektach naukowych realizowanych przez pracowników uczelni.

Studia pierwszego stopnia na ocenianym kierunku dają dobre podstawy teoretyczne i metodyczne do podejmowania dalszych studiów oraz wiedzę, umiejętności i kompetencje umożliwiające podjęcie pracy na stanowisku specjalisty-analityka w różnego typu przedsiębiorstwach, instytucjach, jednostkach administracji lub pracy na własny rachunek.

Studia drugiego stopnia umożliwiają zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu ekonomii i dyscyplin komplementarnych oraz rozwijają umiejętności przydatne do pracy na stanowiskach analitycznych i kierowniczych w dużych przedsiębiorstwach, organach administracji publicznej, banku centralnym, oraz w instytucjach i organizacjach zajmujących się badaniami nad gospodarką. Absolwenci są przygotowani do studiów doktoranckich, jak i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Ważną rolę w ocenie przydatności osiągniętych efektów kształcenia na rynku pracy odgrywa funkcjonujący w uczelni system monitorowania losów absolwentów. W jego ramach przeprowadzane są badania obejmujące etap wyjścia z uczelni, przejście z edukacji do zatrudnienia i losy zawodowe po 3 i 5 latach. Badania pilotażowe przeprowadzone w 2012 r. pozwoliły zdobyć informacje o stopniu zatrudnialności absolwentów, lukach i nadwyżkach kompetencji efektach kształcenia, o ścieżkach karier i stopniu dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wyniki wykorzystano w pracach nad doskonaleniem oferty dydaktycznej. Wdrożenie systemu zawieszono jednak z uwagi na zapowiadane przez MNiSW oraz ZUS badania ogólnopolskie. Badania absolwentów przeprowadzone w 2016 r. a także dane MNiSW i ZUS z badania ekonomicznych aspektów losów absolwentów z kierunku Ekonomia wskazują na wysoką ocenę absolwentów przez pracodawców.

Proces sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia ma charakter przejrzysty. Jest on prowadzony w oparciu o jednolite w odniesieniu do wszystkich studentów zasady określone w Regulaminie studiów oraz sylabusach przedmiotów.

Regulamin studiów określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Regulamin studiów wprowadza zasady odnoszące się do dostępu studenta do informacji o wynikach oceny realizacji założonych efektów kształcenia, określa ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułuje uprawnienia odwoławcze oraz określa konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu bądź etapu procesu kształcenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. W Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem wpisu na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze. Regulamin wprowadza także możliwość ubiegania się o wpis warunkowy, podaje zasady i warunki przenoszenia osiągnięć studenta z innych uczelni i kierunków kształcenia.

Sylabusy przedmiotów określają metody weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia oraz elementy składowe oceny końcowej. Weryfikacji efektów kształcenia dokonują nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów w procesie dyplomowania dokonuje się w przypadku oceny prac z udziałem promotora i recenzenta, a w przypadku egzaminu dyplomowego z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta oraz dodatkowo dla studiów drugiego stopnia egzaminatora z przedmiotu ekonomia.

Sposoby postępowania w sytuacjach konfliktowych dotyczących sprawdzania i oceny efektów kształcenia określone zostały w Regulaminie studiów. Określają one prawa i obowiązki studenta oraz możliwości odwoływania się od ocen z zaliczeń i egzaminów. Nauczyciele akademicki reagują przy tym na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Rozwiązania organizacyjne i normatywne zapewniają warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia.

Dobór prowadzących zajęcia dokonywany jest w oparciu o udokumentowany dorobek naukowy w zakresie danego przedmiotu. Gwarantuje to posiadanie kompetencji merytorycznych do weryfikacji efektów kształcenia. Wymóg wysokich kwalifikacji naukowych odnosi się w szczególności do procesu dyplomowania i kryteriów doboru promotorów i recenzentów oceniających prace dyplomowe.

Zasady i sposoby postępowania w sytuacjach konfliktowych dotyczących sprawdzania i oceny efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Regulamin określa prawa i obowiązki studenta oraz możliwości uzyskiwania informacji oraz odwoływania się od ocen z zaliczeń i egzaminów. Z drugiej strony nauczyciele akademicki reagują na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Wyrazem tego jest w szczególności weryfikacja prac dyplomowych w systemie antyplagiatowym.

Kryteria i metody oceny realizacji przez studentów przedmiotowych efektów kształcenia podane są w sylabusie przedmiotu. O kwestiach związanych z terminami, warunkami oraz wymogami związanymi z zaliczaniem prac, przedmiotów studenci informowani są przez nauczycieli akademickich je prowadzących z reguły na pierwszych zajęciach. Studenci uzyskują również informację zwrotną otrzymanych ocenach za pomocą systemu informacyjnego obsługującego studentów bądź bezpośrednio u prowadzących zajęcia.

Organizacja roku akademickiego określana jest w Uchwale Senatu. Określa ona w szczególności terminy sesji egzaminacyjnych i poprawkowych. Terminy zaliczeń i egzaminów ustalane są i podawane do wiadomości studentów przez prowadzących zajęcia. Szczegółowe rozwiązania w zakresie sprawdzania i oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie

studiów. Są one prawidłowe z punktu widzenia przejrzystości i skuteczności sprawdzania i oceny realizacji założonych efektów kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci poinformowali, iż weryfikacja stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest realizowana głównie w formach pisemnych, to znaczy poprzez kolokwia i egzaminy. Ponadto, występują ustne formy zaliczeń, jak ocena wygłaszanych referatów, czy też prezentacji. Zaliczeniu podlegają również przygotowywane przez studentów projekty oraz drobne prace analityczno-badawcze. Jak poinformowali studenci, w zależności od modułu kształcenia występują zarówno okresowe, jak i końcowo-semestralne formy oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podawali przykłady modułów, dla których korzystna byłaby korekta rozkładu zaliczeń – w szczególności, studenci w sposób nieprzychylny wypowiadali się na temat faktu, iż częstym zjawiskiem są moduły, w których drugie z dwóch kolokwii występuje tuż przed egzaminem, co ich zdaniem jest podwójnym sprawdzeniem stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia w jednym okresie.

Z dyskusji Zespołu Oceniającego PKA ze studentami wynika, iż znaczna część zaliczeń i egzaminów ma charakter testowy, przy czym zdarzają się również egzaminy, w których pytania powtarzają się corocznie, stwarzając ryzyko, iż studenci nie będą prezentować rzeczywistej wiedzy, umiejętności i kompetencji, lecz przygotują się do odpowiedzi na konkretny zestaw pytań. Jak poinformowali studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA, prowadzący zajęcia w ramach wizytowanego kierunku nie stosują tzw. „wejściówek” lub innych form motywujących do systematycznego pogłębiania wiedzy pomiędzy realizowanymi zajęciami – w kontekście spostrzeżenia, iż korzystnym dla studentów byłoby wymaganie systematycznego pogłębiania wiedzy, narzędzia w postaci „wejściówek” lub regularnego zadawania pytań, jako wstępu do zajęć, uznać należy, jako mogące nieść korzystne efekty dla jakości kształcenia na wizytowanym kierunku. Jak poinformowali studenci, mogą oni z powodzeniem uzyskać kompleksową informację zwrotną oraz indywidualne wsparcie po zrealizowanej ocenie od prowadzących – w ramach konsultacji i indywidualnie ustalonych terminów spotkań. Obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci nie zgłaszali zastrzeżeń, co do bezstronności, porównywalności i obiektywizmu przeprowadzanych ocen. Jak poinformowali, sytuacje sporne związane z przyznaną oceną mogą oni z powodzeniem rozwiązywać we współpracy z prowadzącym. Z dyskusji przeprowadzonej w czasie spotkania wynika, iż prowadzący nie zawsze potępiają przypadki tzw. „ściągania” na zaliczeniach – zdarzają się przypadki, w których studenci są wyłącznie upominani lub jest im odbierana określona ilość punktów, choć należy zauważyć, iż niejednokrotnie tego rodzaju zachowania uniemożliwiają kontynuację pracy w danym terminie i skutkują brakiem zaliczenia. Studenci o zasadach zaliczeń są informowani za pośrednictwem Sylabusów dostępnych w Wirtualnym Dziekanacie – jeszcze przed wyborem modułu kształcenia oraz podczas pierwszych zajęć w danym semestrze. Jak poinformowali, wyniki zaliczeń otrzymują oni sprawnie – zwykle na kolejnych zajęciach lub wcześniej za pośrednictwem serwisu Niezbędnik. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń, co do czasu przeznaczonego na zaliczenia oraz organizacji pracy w sesji – terminy egzaminów mogą oni ustalać w porozumieniu z prowadzącymi, oczywiście w miarę jego możliwości czasowych i innego rodzaju okoliczności.

Jak poinformował Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, dotychczas zdarzały się przypadki dostosowania materiałów zaliczeniowych do potrzeb osób niepełnosprawnych – w tym m.in. skanowanie dla osób niedowidzących. Ponadto, Rzecznik informował o przypadkach osób z zaburzeniami psychicznymi, które nie były w stanie w określonym terminie uzyskać zaliczeń przedmiotów oraz sesji egzaminacyjnej – na podstawie interwencji Rzecznika terminy uległy przesunięciu. Wobec powyższych przykładów należy uznać wsparcie osób

niepełnosprawnych w procesie oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia za kompleksowe oraz dostosowywane do występujących potrzeb.

2.3.

Rekrutacja kandydatów na studia pierwszego stopnia prowadzone w języku polskim odbywa się na uczelni. Studenci wybierają kierunek studiów do końca pierwszego roku nauki. Na studia drugiego stopnia kandydaci przyjmowani są na określony kierunek studiów.

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia prowadzona jest w oparciu o pisemne wyniki z egzaminów maturalnych zdawanych na poziomie rozszerzonym z następujących przedmiotów: a) matematyka lub fizyka, b) geografia lub historia, lub WOS, lub ekonomia, c) język obcy (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski, włoski); oraz d) drugi język, spośród wyżej wymienionych, zdawany na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Bez egzaminu przyjmuje się laureatów olimpiad, a ich finalistom przyznaje się maksymalną liczbę 100 pkt. z danego przedmiotu w rekrutacji. Na studia realizowane w języku angielskim rekrutacja jest bezpośrednia.

Rekrutacja na studia drugiego stopnia odbywa się na wskazany kierunek studiów przez kandydata. Połowa miejsc zarezerwowana jest dla najlepszych absolwentów studiów pierwszego stopnia z SGH. Pozostałych kandydatów rekrutuje się na podstawie wyników uzyskanych ze sprawdzianu wiedzy o gospodarce oraz z języka obcego.

Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Oparcie ich na wynikach ocen z poprzednich etapów kształcenia zapewnia bezstronność postępowania kwalifikacyjnego na poziomie uczelni. Na stacjonarne studia drugiego stopnia rekrutacja prowadzona jest jednak w ramach wyznaczonych proporcji dla absolwentów własnej Uczelni i pozostałych.

Na niestacjonarne studia drugiego stopnia rekrutacja prowadzona jest w oparciu o kolejność zgłoszeń kandydatów, do limitu miejsc, co może skutkować przyjęciem studentów po bardzo odległych obszarowo kierunkach studiów.

Efekty kształcenia uzyskane przez studentów w trakcie studiów w innych uczelniach są uznawane w procesie kształcenia w SGH. Dokonuje się tego w oparciu i na zasadach określonych w umowach dotyczących wymiany studentów, programów podwójnych dyplomów, czy też wymiany semestr za semestr zgodnie z uzyskaną liczbą ECTS. Uzyskane w ten sposób punkty ECTS mogą być wliczane do puli punktów za przedmioty do wyboru lub – na podstawie analizy dostarczonych sylabusów z zaliczonych przedmiotów – po zaopiniowaniu przez koordynatora danego przedmiotu podstawowego, kierunkowego lub specjalnościowego, mogą być uznane za odpowiednik takiego przedmiotu.

Identyfikacja efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów odbywa się na zasadach określonych w Uchwale nr 343 Senatu SGH z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Określa ona zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się. Efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. Potwierdzanie efektów uczenia się dokonywane jest poprzez proces ich weryfikacji, zakończony wydaniem certyfikatu. Organizację procesu oceny i weryfikacji efektów uczenia się określają instrukcje wydawane przez dziekanów studiów.

Ocena pracy dyplomowej wystawiana jest przez promotora i recenzenta. Dotychczas promotor wystawiał jedynie ocenę natomiast recenzent przygotowywał pisemną opinię na standardowym formularzu w ramach dwóch grup kryteriów oceny: stopnia spełnienia wymagań merytorycznych oraz spełnienia wymogów formalnych. System ten ulegnie zmianie w związku z wejściem w życie z dniem 1.10.2017 r. Zarządzenia nr 45 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych. Przewiduje on sporządzanie opinii w zakresie tych dwóch

kryteriów zarówno przez promotora, jak i recenzenta. Weryfikacja efektów kształcenia w ramach egzaminu dyplomowego dokonywana jest w oparciu o pytania egzaminacyjne związane jest z kierunkowymi efektami kształcenia. Warunkiem zaliczenia egzaminu dyplomowego jest uzyskanie pozytywnych ocen z odpowiedzi na wszystkie zadane pytania egzaminacyjne, a na studiach drugiego stopnia także na pytanie z ekonomii. Ostateczny wynik studiów stanowi suma: a) 0,6 średniej z ocen uzyskanych w toku studiów; b) 0,3 ze średniej arytmetycznej oceny promotora i recenzenta pracy dyplomowej; c) 0,1 końcowej oceny egzaminu dyplomowego. Dyplom z wyróżnieniem może otrzymać absolwent, który: planowo ukończył studia, uzyskał średnią ze studiów powyżej 4,70; ocenę z pracy dyplomowej 5,0 i z egzaminu 5,0.

Ponadto, ze względu na niestandardowy system realizacji studiów w ramach wizytowanego kierunku, Samorząd Studencki realizuje tzw. „Dni Adaptacyjne”, podczas których nowoprzyjęci studenci dowiadują się o zasadach studiowania na Uczelni. Jak poinformowali studenci obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, wiedza o zasadach studiowania na SGH często jest przekazywana między starszymi, a młodszymi studentami, co wynika z faktu, iż poszczególne grupy zajęciowe łączą wiele roczników studentów.

Całość dostępu do informacji o rekrutacji, zaliczaniu etapów studiów, dyplomowania oraz uznawania efektów kształcenia należy uznać za kompleksową, przejrzystą i powszechną.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Plan studiów ma prawidłową strukturę opartą na modułach obejmujących właściwie dobrane grupy przedmiotów. Wymiar czasowy całych studiów, modułów i poszczególnych przedmiotów jest odpowiedni i pozwala na realizację założonych efektów kierunkowych i przedmiotowych. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa i uwzględnia w szczególności zachodzące pomiędzy nimi powiązania przekazu wiedzy i kształtowania umiejętności.

Formy prowadzenia zajęć, a w szczególności ich struktura są właściwe z punktu widzenia ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Liczebność grup studenckich na zajęciach wykładowych i ćwiczeniowych jest odpowiednia z punktu widzenia możliwości wykorzystywania aktywnych form kształcenia i realizacji założonych efektów kształcenia.

Praktyki zawodowe są integralnym elementem planu studiów. Realizowane są we właściwym dla ogólnoakademickiego profilu kształcenia wymiarze czasowy. Programy praktyk umożliwiają osiągnięcie założonych dla nich efektów kształcenia. Zaliczanie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej dokonywane jest na podstawie weryfikacji realizacji w jej ramach efektów kształcenia przyjętych dla praktyki zawodowej.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są zajęcia z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dla większości przedmiotów objętych tą formą kształcenia występuje ona, jako alternatywna do zajęć realizowanych w ramach bezpośredniego kontaktu nauczyciela i studenta.

Treści programowe realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów są dobrane prawidłowo z punktu widzenia założonych dla nich efektów kształcenia. Uwzględniają one aktualny stan wiedzy. Treści programowe dla języka obcego są we właściwym zakresie ukierunkowane na znajomość języka specjalistycznego z zakresu kierunku studiów.

Metody kształcenia stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów są prawidłowo dobrane z punktu widzenia możliwości realizacji założonych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość korzystania z indywidualizacji metod kształcenia poprzez wybór specjalności, seminarium dyplomowego oraz na zasadach indywidualnego planu studiów bądź indywidualnej organizacji studiów.

Metody sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia są dostosowane do charakteru przedmiotów i w sposób prawidłowy określone w ich sylabusach. Prawidłowo prowadzona jest weryfikacja efektów kształcenia odnoszących się do praktyk zawodowych. Dokonują jej opiekunowie praktyk oraz bądź dziekani w oparciu o sprawozdanie przedstawione przez studenta i potwierdzone przez zakład pracy.

Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla poszczególnych przedmiotów przeprowadzana zarówno na bieżąco, jak i na koniec realizacji przedmiotu. Dokonuje się jej z reguły w oparciu o pisemne formy sprawdzianów i egzaminów. Analiza informacji zawartych w sylabusach oraz przegląd udostępnionych prac przejściowych i etapowych wskazują, że dominują przy tym sprawdziany oparte na pytaniach testowych bądź opisowych pozwalających jedynie na weryfikację wiedzy studentów. Natomiast w relatywnie mniejszym zakresie stosowane są zadania obliczeniowe, projekty i inne formy nastawione na sprawdzenie umiejętności. Końcowa weryfikacja efektów kształcenia dokonywana jest w ramach systemu dyplomowania. Tematyka większości prac dyplomowych odpowiada dyscyplinie ekonomia, ale część prac mieści się w zakresie dyscypliny finanse bądź nauki o zarządzaniu. Analiza losowo dobranych prac dyplomowych wskazuje, że ich struktura jest dostosowana do ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Zawierają one stosunkowo silnie rozbudowane części teoretyczne oparte na przeglądzie literatury przedmiotu, niestety głównie książkowej, przy znikomym wykorzystaniu artykułów z czasopism specjalistycznych. Części teoretyczne mają w dużym stopniu charakter odtwórczy i przedstawiają stan wiedzy w danym zakresie bez krytycznej analizy. Części empiryczne są dość wąskie. Jakość badań stanowiących podstawę części empirycznych jest jednak w większości przypadków dość niska. Na taką ocenę składa się w szczególności wąski zakres wykorzystywanych danych empirycznych, stosowanie jedynie prostych metod ilościowych do analizy i prezentacji zależności, słabe wnioskowanie. Jednocześnie część prac uzyskuje relatywnie wysokie oceny.

Studenci ocenianego kierunku angażują się w prowadzenie badań, co przejawia się w publikowaniu referatów i artykułów, udziale i organizacji w konferencjach naukowych i seminariach oraz innych przedsięwzięciach o charakterze naukowym.

Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia jest właściwie uregulowany w aktach wewnętrznych uczelni. Opiera się on na standardowych rozwiązaniach stosowanych w szkolnictwie wyższym i zapewnia w szczególności równe traktowanie, przejrzystość i bezstronność postępowania w tym zakresie oraz umożliwia rozwiązywanie sytuacji konfliktowych. Studenci mają dostęp do informacji zwrotnej na temat wyników ocen bezpośrednio u prowadzących zajęcia bądź przez system informatyczny.

Rekrutacja kandydatów na studia pierwszego i drugiego stopnia oparta jest na kryteriach umożliwiających weryfikację i selekcję z punktu widzenia posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych dla danego poziomu studiów.

Zasady dyplomowania określone są w regulacjach wydanych na poziomie uczelni oraz wydziału. Uwzględniają one wszystkie etapy procesu dyplomowania (obsada seminariów, określenie tematu pracy dyplomowej, przygotowanie metodyczne seminarzystów, ocena pracy i egzamin dyplomowy) a stosowane rozwiązania pozwalają na osiągnięcie związanych z tym elementem studiów efektów kształcenia.

Uczelnia wprowadziła adekwatne regulacje odnoszące się do identyfikacji efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym i poza systemem studiów. Informacje na ich temat są aktualne, kompletne i w łatwy sposób dostępne dla zainteresowanych osób, zwłaszcza w wersji elektronicznej.

Z perspektywy studentów, metodyka kształcenia w ramach wizytowanego kierunku została w stopniu znaczącym zorientowana na ich potrzeby oraz umożliwia zdobycie wiedzy, kompetencji i umiejętności założonych dla kierunku.

Z perspektywy studentów, program kształcenia wizytowanego kierunku uwzględnia i realizuje zarówno wprowadzenie, jak i realizację badań naukowych.

Z perspektywy studentów, stosowane metody sprawdzania i oceny są niewystarczająco zorientowane na ich potrzeby, niemniej umożliwiają uzyskanie kompleksowej informacji zwrotnej na temat postępów w procesie uczenia się.

Szczególnym aspektem motywującym do aktywnego udziału w procesie uczenia się, a także budowania w studentach poczucia autonomiczności i samodzielności jest przyjęty przez Jednostkę system kształcenia oparty o dowolne konstruowanie planu studiów przez studentów. Ponadto, elementem motywującym do osiągania wysokich wyników w nauce jest fakt premiowania absolwentów SGH, jako kandydatów na studia II stopnia.

Dobre praktyki

- Możliwość wyboru przedmiotów prowadzących do uzyskaniu certyfikatów: ACCA i CIMA,
- Możliwość wyboru prowadzącego dany przedmiot/moduł,
- Możliwość wyboru przedmiotów autorskich,
- Możliwość certyfikowania znajomości języka obcego,

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

W Szkole Głównej Handlowej w Warszawie wprowadzono model zarządzania jakością kształcenia, który obejmuje różne obszary związane z jakością kształcenia, w tym m. in. z:

- organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, w tym zajęć dydaktycznych oraz
- systemem obiegu i udostępniania informacji.

Model obejmuje składniki tworzące jego strukturę oraz mechanizmy uniwersalne. Jest możliwy do wykorzystania niezależnie od rodzaju kierunku studiów. Jednostką organizacyjną, w której funkcjonuje system zarządzania jakością kształcenia jest Uczelnia o strukturze bez wydziałowej.

Model ten określa zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, przez które realizuje się przyjęte zadania Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

Nadzór nad Systemem sprawuje Rektor, a nad realizacją zadań – Pełnomocnik Rektora ds. Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, wsparty Zespołem ds. jakości kształcenia. Znaczącą rolę w tym systemie odgrywa również Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych – jednostka, która od wielu lat jest współodpowiedzialna za przygotowanie oferty programowo-dydaktycznej na kolejny rok akademicki (wspierająca działania Senackiej Komisji Programowej oraz Pełnomocnika ds. jakości kształcenia).

Model zarządzania jakością kształcenia obejmuje trzy główne procesy: tworzenie programów kształcenia, realizację proces kształcenia i walidację efektów kształcenia. Do systemu należą ponadto dwa działania obejmujące kompleksowo proces kształcenia. Są to: proces monitorowania jakości kształcenia oraz badania rynku pracy. Te dwa procesy stanowią

również źródła informacji zwrotnej – *feedback* - służącej korygowaniu i doskonaleniu każdego z głównych procesów kształcenia.

W systemie zarządzania jakością kształcenia funkcjonują cztery główne procedury (Zarządzenie Rektora nr 16 z 23 marca 2016 r.). Działania podejmowane w ramach tych procedur są dokumentowane, archiwizowane i podlegają systematycznemu audytowi.

Dotyczą one:

- monitorowania jakości programów kształcenia,
- monitorowania jakości procesu kształcenia,
- monitorowania procesu walidacji efektów kształcenia oraz
- monitorowania losów absolwentów SGH (zawieszona z uwagi na badania ELA; prowadzone są natomiast okresowe badania absolwentów, np. z okazji 110-lecia SGH w 2016 r.).

Procedura „Monitorowania i analizowania jakości programów kształcenia” obejmuje:

- tworzenie lub modyfikowanie programu kształcenia dla danego kierunku studiów,
- tworzenie oferty dydaktycznej, tj. zestawu oferowanych zajęć z przedmiotów o standardowych sylabusach, oferty przedmiotów autorskich, oferty seminariów dyplomowych dla studiów I i II stopnia.

Analizą treści programowych, ich aktualizacją i oceną zgodności z zakładanymi efektami kształcenia zajmują się koordynatorzy przedmiotów o standardowych sylabusach, tj. przedmiotów podstawowych, kierunkowych i związanych z kierunkiem, w tym tworzących specjalności. Sylabusy zajęć poddawane są ocenie przy corocznych pracach nad ofertą na kolejny rok akademicki i doskonalone/aktualizowane (w latach 2015/2016 – 2016/2017 sylabusy przedmiotów podstawowych, kierunkowych i specjalizacyjnych uzupełniono o nowe elementy: powiązania efektów, metody weryfikacji i dokumentacji, nakłady pracy studenta). Od 2018/2019 każdy przedmiot podstawowy będzie kończył się egzaminem o wystandaryzowanych wymaganiach (w kolejnym roku takie egzaminy będą obowiązywały z przedmiotów kierunkowych). Każda nowa oferta przedmiotu autorskiego, związana z wynikami prowadzonych badań lub partnerskiej współpracy z biznesem, podlega recenzji wewnętrznej, a oferta nowej specjalności wymaga opinii dwóch recenzentów.

Na szczęblu Uczelni za jakość oferty odpowiedzialna jest Senacka Komisja Programowa, współpracująca z opiekunami kierunków, Pełnomocnikiem Rektora ds. USZJK, dziekanami studiów i kolegów oraz Ośrodka Rozwoju Studiów Ekonomicznych. W pracach Senackiej Komisji Programowej (SKP) aktywnie uczestniczy dwóch przedstawicieli studentów.

W przypadku kierunku *Finanse i rachunkowość* funkcjonują: opiekunowie dla studiów w języku polskim i angielskim oraz koordynator akredytacji ACCA i koordynator programów SGH&CIMA. Ponadto działa Komitet Sterujący ds. programu kierunku Finance & Accounting, złożony z przedstawicieli SGH oraz EY Academy of Business.

Propozycja zmiany w zestawie przedmiotów z programu studiów zgłaszana przez koordynatora przedmiotu wymaga opinii opiekuna kierunku, rekomendacji SKP, a później zatwierdzenia przez Senat. Pozytywnie zrecenzowane oferty autorskie, jak i obsada zajęć z przedmiotów o sylabusach standardowych rekomendowana jest przez SKP do zatwierdzenia przez Rektora. Po jej zatwierdzeniu jest ogólnie dostępna w Wirtualnym Informatorze.

W procedurze „Monitorowania jakości procesu kształcenia” głównymi elementami są:

- studenckie opinie na temat jakości zajęć i umiejętności dydaktycznych osób je prowadzących,
- hospitacje zajęć,
- samoocena zajęć dokonywana przez wykładowców.

Oceny wyrażane przez studentów mają przede wszystkim na celu monitorowanie jakości procesu dydaktycznego i inspirowanie nauczycieli akademickich do analizy i doskonalenia umiejętności dydaktycznych, w tym sposobu prowadzenia zajęć.

W SGH wyniki oceny jakości zajęć dydaktycznych przekazywane są bezpośrednio zainteresowanemu wykładowcy, jego bezpośrednim przełożonym (kierownik katedry, dziekan kolegium), rektorowi i prorektorowi ds. dydaktyki i studentów oraz dziekanowi Studium Licencjackiego lub Studium Magisterskiego (w zależności od usytuowania ocenianych zajęć w programie studiów I lub II stopnia). Raporty zbiorcze przekazywane są Samorządowi Studentów. Szkoła nie publikuje oficjalnych szczegółowych raportów z badań studenckiej oceny zajęć; chociaż w „Gazecie SGH” publikowane były (jeszcze przed paroma laty) główne wyniki badań oraz okresowo tzw. lista TOP – 10, tj. lista 10-ciu wykładowców z każdego stopnia i formy studiów oraz grupy przedmiotów (podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe, lektoraty) najwyżej ocenionych przez studentów w kolejnych trzech semestrach.

W roku akademickim 2017/2018 działania w obszarze ankiety studenckie objęły 3 elementy:

- dodatkową akcję promocji ankiet wśród studentów, m.in. poprzez media społecznościowe, wspólnie z Samorządem Studenckim,
- dodanie do ankiety pytania dotyczącego oceny obecnej ankiety (do wykorzystania dla jej przyszłej poprawy)
- organizacja spotkania pełnomocników ds. jakości pięciu uczelni ekonomicznych dla przedyskutowania stanu ankiet oraz dróg doskonalenia sytuacji.

Rozpoczęto prace nad procedurami wykorzystywania ankiet w USZJK SGH. W procesie monitorowania jakości procesu kształcenia, poza monitorowaniem jakości zajęć dydaktycznych, analizowane są: rozkład ocen z egzaminów, wskaźniki egzaminów poprawkowych, powtarzania roku, skreśleń ze studiów, terminowości uzyskiwania dyplomu, jak też analizowane są podstawowe wskaźniki dotyczące rekrutacji na studia (liczba kandydatów w podziale na stopnie i formy studiów, ich struktura społeczno-demograficzna, zainteresowanie poszczególnymi kierunkami na II stopniu studiów, jak i kierunkami w języku angielskim na I stopniu studiów, udział obcokrajowców w strukturze kandydatów i studentów). Wyniki analiz przedstawiane są władzom rektorskim oraz na posiedzeniu Senatu SGH przez m.in. dziekanów Studium Licencjackiego i Studium Magisterskiego, przewodniczących Senackiej Komisji Programowej oraz Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej.

Na zlecenie władz rektorskich w 2018 r. dokonano kompleksowej analizy ocen wystawianych przez wykładowców poszczególnych przedmiotów w okresie ostatnich 5 lat (na podstawie protokołów egzaminacyjnych) odnosząc uzyskane dane m.in. do liczebności grup (popularności wykładowców), wyników ankiet studenckich i innych składowych. Sporządzono listę zajęć/ wykładowców wg średniej oceny i wyodrębniono te zajęcia, których jakość może budzić obawy, sporządzono raport z tej analizy i przekazano władzom Uczelni.

Władze Uczelni podjęły interwencje wobec wykładowców zajęć wzbudzających największą wątpliwość i przeprowadziły z nimi stosowne rozmowy.

Procedura „Monitorowania walidacji efektów kształcenia” ma na celu określenie sposobu organizowania dowodów na spełnienia przez studenta warunku uzyskania kwalifikacji pierwszego stopnia albo kwalifikacji drugiego stopnia dla określonego kierunku studiów, poświadczonej dyplomem licencjata lub magistra, jakim jest osiągnięcie przez niego wszystkich założonych w programie efektów kształcenia. Spełnienie tego warunku jest możliwe, gdy: a) został zrealizowany zestaw przedmiotów (modułów) składających się na program studiów opracowany dla danego kierunku, b) zostały osiągnięte wszystkie efekty kształcenia właściwe dla przedmiotu (modułu) należącego do rozważanego programu studiów.

Opinie interesariuszy wewnętrznych na temat jakości procesu kształcenia wykorzystywane są w corocznych pracach nad ofertą dydaktyczną i programową na kolejny rok akademicki. Prace te są stałym elementem w kalendarzu wydarzeń SGH; obejmują okres od drugiej połowy października do końca marca i angażują całe środowisko akademickie.

Opinie interesariuszy zewnętrznych, w tym: Rady Klubu Partnerów, Klubu Przedsiębiorców, CIMA Polska i ACCA Polska, wyniki badań wśród pracodawców, jak i opinie zebrane w trakcie ubiegania się o akredytacje i certyfikaty zagraniczne lub krajowe, czy też w ramach programów podwójnego dyplomu są wykorzystywane do doskonalenia treści sylabusów i metod prowadzenia zajęć oraz niekiedy do zmian w programie i planie studiów. Przykładowo: obecnie na ukończeniu są prace (w porozumieniu z KNF) nad programami specjalności doradca inwestycyjny oraz makler papierów wartościowych, których zrealizowanie pozwoliłoby absolwentowi na kierunku finanse i rachunkowość uzyskać w/w uprawnienia.

Ponadto, pracodawcy współpracujący z SGH oferują studentom szerokie możliwości odbywania praktyk i staży, jak też uczestniczenia w warsztatach i szkoleniach. Wspierają także działalność studenckich kół naukowych oraz organizacji i stowarzyszeń studenckich – bardzo licznych na SGH.

Jak poinformowano w czasie wizytacji działania doskonalące jakość kształcenia uwzględniające opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, podjęte przez władze Uczelni, to:

1. Na wniosek nauczycieli akademickich dokonano zmian dotyczących:

a) programu kształcenia – wprowadzono:

- na I roku studiów *Proseminarium z metodyki studiowania* (2017/2018),
- większy wymiar zajęć (60 godzin) z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych I stopnia (2017/2018),
- specjalność *podatki* na II stopniu studiów, umożliwiającą zwolnienia z egzaminów na doradcę podatkowego (2016/2017),
- specjalności *doradca inwestycyjny* i *makler papierów wartościowych* na II stopniu studiów stacjonarnych (2018/2019),
- zmiany doskonalące na *Finance & Accounting* (II stopień) w związku ze zmianami w zakresie egzaminów ACCA z poziomu *professional*, tym samym w SGH dotychczasowe przedmioty: *Corporate Governance* (sygn. 234841) oraz *Strategic Business Planning and Analysis* (234521) zostają zastąpione przedmiotem *Strategic Business Leadership Skills* (220101) – usytuowanym na III semestrze studiów; 2018/2019),
- obowiązkowe *Konwersatorium z ekonomii dla absolwentów nieekonomicznych kierunków studiów I stopnia* (2018/2019),
- moduł zajęć dla *Visiting Professors*, którzy przyjeżdżają do SGH i oferują wykłady o ważnych problemach współczesnego świata (*gospodarka, polityka, kultura, społeczeństwo, zrównoważony rozwój*), ale nie pokrywające się z treściami obowiązkowych przedmiotów na danym kierunku studiów (2018/2019),
- zajęcia na I stopniu studiów (*e-learning*) na temat społecznej odpowiedzialności organizacji (od 2018/2019)

b) egzaminowania: od roku akad. 2018/2019 wprowadzono wystandaryzowane wymagania dla egzaminu końcowego z każdego przedmiotu podstawowego.

2. Na wniosek nauczycieli akademickich prowadzących seminaaria dyplomowe, egzaminatora z ekonomii, studentów i dziekana:

- a) wprowadzono dwuetapowość egzaminu dyplomowego na studiach II stopnia przez umożliwienie studentom zdawania egzaminu ze znajomości ekonomii (jedno z 3 pytań na egzaminie dyplomowym) także w formie pisemnej przed terminem obrony pracy magisterskiej.
- b) do formularza oferty tematyki seminariów dyplomowych w systemie *Informatory* wprowadzono możliwość deklarowania przez Autora powiązań danej oferty z określonym kierunkiem studiów.

3. Na wniosek m.in. studentów wprowadzono:

- a) *Proseminarium z metodyki studiowania*,
- b) specjalności: *podatki, doradca inwestycyjny i makler papierów wartościowych*,
- c) możliwość wcześniejszego zdawania egzaminu z ekonomii także w formie pisemnej przed terminem obrony pracy dyplomowej (a nie tylko ustnie w trakcie egzaminu dyplomowego).

4. Na podstawie opinii interesariuszy zewnętrznych:

- a) wprowadzono zmiany w programie kierunku i planie studiów Finance & Accounting w związku ze zmianami w zakresie egzaminów ACCA na poziomie *professional*. Zmiany, na wniosek *Komitetu Sterującego ds. kierunku Finance & Accounting* zostały pozytywnie zaopiniowane przez SKP i zatwierdzone uchwałą Senatu SGH nr 252 z dnia 25.04.2018 r.,
- b) podjęto działania w celu większego uprządkowania studiów i zmian w metodach prowadzenia zajęć, wskazywane m.in. przez Radę Klubu Partnerów SGH i Klub Przedsiębiorców oraz w badaniach prowadzonych wśród pracodawców i absolwentów. Opinie wykorzystano w doskonaleniu procesu dydaktycznego, jak i przy pozyskiwaniu i realizacji grantów: *Bank Studium Przypadku*, *Program doskonalenia kompetencji dla kierunku Finanse i Rachunkowość SGH* oraz *Wykładowcy SGH z POWERem*,
- c) uruchomiono do 2016 r. z firmą OSTC projekt *Laboratorium tradingowe*, w ramach którego studenci uczą się praktycznej analizy technicznej oraz tajników zawodu tradera,
- d) wprowadzono kilka przedmiotów wykładanych z udziałem praktyków,
- e) zwiększono liczbę miejsc na praktyki i staże, zwłaszcza w firmach z Klubu Partnerów SGH, a także rozbudowano *Serwis Kariera*.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż rekonstrukcja zmian doskonalących programy kształcenia odbywa się cyklicznie na wniosek zarówno interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Zdecydowana większość proponowanych zmian jest uwzględniana i monitorowana, a ich efekty weryfikowane na bieżąco.

Tempo i zakres zmian w otoczeniu Uczelni wymagają ciągłego doskonalenia systemu zarządzania jakością kształcenia. Ta kwestia jest niezwykle istotna także w aspekcie ubiegania się Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie o dwie bardzo ważne akredytacje zagraniczne: AACSB i EQUiS. Władze Uczelni i coraz liczniejsza grupa interesariuszy wewnętrznych zdają sobie sprawę że, od jakości samego systemu oraz jego skuteczności w bardzo dużym stopniu będzie zależało pozytywne zakończenie procesów w/w akredytacji (SGH posiada już akredytację AMBA i CEEMAN).

Syntetyczne zestawienie podjętych działań dotyczących doskonalenia programu i procesu kształcenia i ocena ich skuteczności przedstawia poniższa tabela. Działania te obejmują głównie kilka ostatnich lat poprzedzających termin obecnej wizytacji kierunku *Finanse i rachunkowość* w SGH.

Zestawienie działań dotyczących doskonalenia programu i procesu kształcenia oraz ocena ich skuteczności			
Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz opinii interesariuszy	Działania doskonalące	Ocena skuteczności

	(zgłaszający)		
Tworzenie i doskonalenie programu kształcenia	W wyniku corocznych przeglądów oferty programowej i dydaktycznej Szkoły, zgodnie z harmonogramem prac nad tzw. <i>Informatorem SGH</i> , zawierającym programy i plany studiów dla nowego rocznika studentów, stwierdzono:		
	A) W 2016 r. konieczność dostosowań uchwały Senatu SGH w sprawie wytycznych tworzenia programów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia w SGH do Rozporządzenia MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia; dotyczyło to głównie potrzeby uregulowania kwestii zajęć z wychowania fizycznego w programach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia. (zgłaszający: ORSE - jednostka współodpowiedzialna za przygotowanie oferty programowo-dydaktycznej na kolejny rok akademicki, wspierająca działania Senackiej Komisji Programowej i będąca w pionie prorektora ds. dydaktyki i studentów);	Opracowano <i>Uchwałę nr 97 Senatu SGH z dnia 15 lutego 2017 r. w sprawie wytycznych tworzenia programów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie</i> . Stosowne uregulowania w kwestii zajęć z wychowania fizycznego wprowadzono w dokumentach zatwierdzonych przez Senat: <i>Programy kształcenia i plany studiów ...</i> (dla osób rozpoczynających studia w roku akad. 2016/2017) oraz <i>Programy i plany studiów ...</i> (dla osób rozpoczynających studia w roku akad. 2018/2019), w których zajęcia z wychowania fizycznego będą obowiązkowe już tylko dla studentów studiów stacjonarnych I stopnia (60 godzin, bez punktów ECTS).	Uzyskano zgodność z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi.
	B) Potrzebę nowego uregulowania kwestii praktyk zawodowych, w tym opracowania sylabusu praktyki dla studentów poszczególnych kierunków studiów. (zgłaszający: opiekunowie kierunków, studenci, prorektor ds. dydaktyki i studentów, ORSE);	Sprawę praktyk szczegółowo uregulowano <i>Zarządzeniem rektora nr 27 z 19 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu studenckich praktyk zawodowych w SGH</i> (wraz załącznikami). Opiekunowie poszczególnych kierunków, w tym kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> opracowali sylabusy praktyki dla I i II stopnia studiów. M.in. na potrzeby praktyk rozbudowano <i>Serwis Kariera</i>	Wprowadzone rozwiązania sprzyjają właściwej organizacji praktyk i ich zaliczaniu.
	C) Potrzebę wprowadzenia na I semestrze (roku) studiów zajęć z metodyki studiowania, mających ułatwić studentom pokonywanie bariery adaptacyjnej i przejście z systemu nauczania w szkole średniej do systemu studiowania, w tym zwłaszcza rozwijania umiejętności	Wprowadzono <i>Proseminarium z metodyki studiowania</i> - Uchwała nr 131 Senatu SGH z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie programów i planów studiów ...; Zał. Programy i plany ..., s. 4.	Studenci lepiej sobie radzą z przygotowywaniem zadanych opracowań pisemnych (referatów/esejów), w tym korzystaniem ze źródeł.

	przygotowywania opracowań pisemnych (referatów/esejów), wyszukiwania i korzystania ze źródeł. (zgłaszający: studenci, absolwenci, wykładowcy, ORSE)		
	D) Potrzebę wprowadzenia zajęć z ekonomii (o charakterze wyrównawczych) dla absolwentów z nieekonomicznych kierunków studiów I stopnia, którzy posiadają relatywnie niski poziom przygotowania z tego przedmiotu. (zgłaszający: dziekan Studiów Magisterskiego, wykładowcy ekonomii)	Wprowadzono obowiązkowe <i>Konwersatorium z ekonomii dla absolwentów nieekonomicznych kierunków studiów I stopnia - Uchwała nr 252 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie programów i planów studiów ...; Zał. Programy i plany..., s. 50.</i>	Szansa na zniwelowanie zbyt dużego zróżnicowania poziomu znajomości ekonomii wśród studentów I roku studiów magisterskich.
	E) Potrzebę standaryzacji wymagań egzaminacyjnych z poszczególnych przedmiotów, z uwagi na swobodę i duże możliwości wyboru przez studentów wykładowcy w ramach danego przedmiotu. (zgłaszający: władze rektorskie, m.in. z analizy struktury ocen egzaminacyjnych, badań opinii absolwentów, rozmów ze studentami, doświadczeń z egzaminami na określone kwalifikacje zewnętrzne)	Od 2018/2019 każdy przedmiot podstawowy będzie kończył się „wystandaryzowanym”, co do wymagań, egzaminem (w kolejnym roku takie egzaminy będą obowiązywały z przedmiotów kierunkowych).	Ujednolicenie stopnia trudności egzaminu oraz szansa na obiektywizację i porównywalność oceny końcowej z przedmiotu prowadzonego przez różnych wykładowców.
	F) Potrzebę wprowadzenia zmian doskonalących program kierunku <i>Finance & Accounting</i> (II stopień) w związku ze zmianami w zakresie egzaminów ACCA z poziomu <i>professional</i> . (zgłaszający: Komitet Sterujący ds. kierunku <i>Finance & Accounting</i>)	Od września 2018 r. ACCA łączy 2 bloki zajęć P1 oraz P3 w jeden blok i jeden egzamin; tym samym w SGH dotychczasowe przedmioty: <i>Corporate Governance</i> (sygn. 234841) oraz <i>Strategic Business Planning and Analysis</i> (234521) zostają zastąpione przedmiotem <i>Strategic Business Leadership Skills</i> (220101) – usytuowanym na III semestrze studiów; Uchwała nr 252 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. ...; Zał. Programy i plany studiów..., s. 131, 137.	Pełne dostosowanie do zmienionych wymagań zewnętrznych i ułatwienie studentom SGH przygotowania się do jednego z egzaminów na poziomie <i>professional</i> w ramach kwalifikacji ACCA.
	G) Potrzebę modyfikacji programu kształcenia na II stopniu studiów stacjonarnych na kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> , która pozwoliłaby uzyskać akredytację KNF dla nowych specjalności: <i>doradca inwestycyjny</i> oraz <i>makler papierów wartościowych</i> i w konsekwencji zwolnienie z egzaminów na te kwalifikacje. (zgłaszający: opiekun kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> , studenci)	Od nowego roku akademickiego 2018/2019 program kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> na studiach stacjonarnych II stopnia wzbogacono o specjalności <i>doradca inwestycyjny</i> i <i>makler papierów wartościowych</i> – Uchwała nr 252 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. ...; Zał. Programy i plany..., s. 62, 66.	Szansa dla studentów kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> na równoczesne ukończenie studiów i uzyskanie zwolnienia z egzaminów na doradcę inwestycyjnego i maklera papierów wartościowych.

	H) Potrzebę wprowadzenia do programu studiów modułu zajęć dla <i>Visiting Professors</i>, którzy przyjeżdżają do SGH i oferują wykłady o ważnej współczesnej problematyce, ale nie pokrywające się z treściami obowiązkowych przedmiotów na danym kierunku studiów. (zgłaszający: rektor SGH)	Od roku akademickiego 2018/2019 wprowadzono do programu każdego kierunku studiów, w ramach przedmiotów związanych z kierunkiem (do wyboru przez studenta), moduł zajęć pod nazwą: <i>Wybrane problemy współczesnego świata I (gospodarka, polityka, kultura, społeczeństwo, zrównoważony rozwój) - wykłady Visiting Professors (sygn.133000) / Selected Challenges of the Contemporary World I (economy, politics, culture, society, sustainable development) - Lectures of Visiting Professors (133001)</i> – na pierwszym stopniu studiów; oraz na drugim stopniu studiów: <i>Wybrane problemy współczesnego świata II (gospodarka, polityka, kultura, społeczeństwo, zrównoważony rozwój) - wykłady Visiting Professors (233000) / Selected Challenges of the Contemporary World II (economy, politics, culture, society, sustainable development) - Lectures of Visiting Professors (233001).</i>	To rozwiązanie umożliwia skrócenie procedury zgłaszania oferty zajęć, a jednocześnie zapewnia studentom możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez wybitnych naukowców czy menedżerów oraz rozwijania zainteresowań wykraczających poza studiowany kierunek i doskonalenia znajomości języka obcego.
	I) Potrzebę kształcenia studentów w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu. (zgłaszający: prorektor ds. nauki i rozwoju)	Student studiów licencjackich zobowiązany jest zrealizować w dowolnym semestrze (I-VI) zajęcia nt. społeczna odpowiedzialność organizacji (14 godzin, e-learning. Uchwała nr 252 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. ...;	Uwrażliwienie studentów – przyszłych menedżerów na zagadnienia społecznej odpowiedzialności organizacji.

	J) W celu większego „upraktycznienia” studiów pożądane jest kontekstowe wzbogacanie wiedzy studentów oraz doskonalenie ich kompetencji zawodowych z obszaru finansów i rachunkowości. (zgłaszający: m.in. dyrektorzy Instytutu Rachunkowości, Instytutu Finansów, Instytutu Ryzyka i Rynków Finansowych, SKN, wykładowcy)	Działanie te, to zwłaszcza: 1. <i>Program doskonalenia kompetencji dla kierunku Finanse i Rachunkowość SGH</i> (projekt nr 1/POKL/4.1.1./2014). W latach 2014-2015 zorganizowano dla studentów dwóch ostatnich semestrów stacjonarnych studiów licencjackich i magisterskich z kierunku FiR staże dla 100 osób oraz certyfikowane warsztaty z obsługi programów wykorzystywanych w obszarach finansowo-księgowych (także dla 100 osób). W projekcie zaangażowani byli też: przedsiębiorcy współuczestniczący w organizacji staży dla studentów; opiekunowie naukowcy studentów odbywających staże; dostawcy oprogramowania wykorzystywanego w obszarach finansowo-księgowych; kadra zarządzająca oraz komórki organizacyjne SGH. 2. Organizowanie – przez dyrektora IR – dla SKN Rachunkowości Otwartych Seminariów Akademickich tzw. OSA, z udziałem praktyków i naukowców także zagranicznych. Tematyka jest różnorodna i zawsze dotyczy zagadnień ważkich i ciekawych w obszarze rachunkowości. 3. <i>Debaty Podatkowe</i> Instytutu Finansów. 4. Instytut Ryzyka i Rynków Finansowych SGH wspólnie z GPW w Warszawie rozpoczął cykl pokazów filmów o rynkach finansowych z udziałem gości specjalnych. 5. Realizacja z firmą OSTC od 2016 r. projektu <i>Laboratorium tradingowe</i>, w ramach, którego studenci uczą się praktycznej analizy technicznej oraz tajników zawodu tradera. 6. Organizowanie warsztatów,	Bardzo duża grupa studentów udoskonalila kompetencje zawodowe i analityczne niezbędne dla prawidłowego wykonywania zawodów w obszarach finansowo-księgowych. Chodzi tutaj o te kompetencje, które w świetle obecnie posiadanej wiedzy są oczekiwane przez przedsiębiorców w pracy zawodowej związanej z rachunkowością finansową lub z rachunkowością zarządczą. Duże zainteresowanie studentów wymienionymi formami (2-6) poszerzania zainteresowań i rozwijania kompetencji z zakresu szeroko rozumianych finansów i rachunkowości.
--	---	--	---

		treningów i szkoleń dla studentów przez firmy partnerskie SGH.	
Monitorowanie procesu kształcenia	A) W roku akademickim 2014/2015, ORSE zasignalizowało Prorektorowi ds. dydaktyki i studentów oraz Senackiej Komisji Programowej potrzebę rozbudowy formularza sylabusa o szczegółowe powiązania efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi, metody weryfikacji i dokumentacji osiągania każdego efektu przedmiotowego, metody nauczania i studiowania oraz rozliczanie nakładu pracy studenta w relacji do liczby punktów ECTS za dany przedmiot. (zgłaszający: ORSE)	Prorektor ds. dydaktyki i studentów zatwierdził, opracowaną przez ORSE, rozbudowaną wersję formularza sylabusa przedmiotu, którą „oprogramowali” informatycy. Koordynatorzy przedmiotów podstawowych, a następnie przedmiotów kierunkowych i tworzących specjalności dokonywali wymaganych uzupełnień. Sylabusy rozbudowane według nowego wzoru są dostępne w <i>Wirtualnym Dziekanacie</i> .	W trakcie akredytacji kierunków zarządzanie (2016) oraz ekonomia (2017) rozbudowane wersje sylabusów stosowanych w SGH zostały dobrze ocenione przez ZO PKA.
	B) W procesie ubiegania się o akredytację ACCA oraz CIMA stwierdzono potrzebę modyfikacji sylabusów z kilku przedmiotów z kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> . (zgłaszający: współpracujący z SGH przedstawiciele EY, ACCA Polska oraz CIMA Polska, Komitet Sterujący ds. F&A)	Wprowadzono stosowne zmiany w programie i treściach kształcenia oraz w sylabusach, w tym w metodach prowadzenia zajęć (nacisk na zajęcia praktyczne, case study) oraz w wymaganiach egzaminacyjnych (egzamininy pisemne).	Sylabusy zmodyfikowano prawidłowo i skutecznie, bowiem program uzyskał akredytację ACCA oraz CIMA. Z założenia opinie interesariuszy zewnętrznych oraz opinie zebrane w trakcie ubiegania się o akredytację i certyfikaty zagraniczne lub krajowe, czy też w ramach programów podwójnego dyplomu są wykorzystywane do doskonalenia treści sylabusów i metod prowadzenia zajęć.

C) Potrzeba wprowadzenia dodatkowego kryterium rekrutacyjnego, które pozwoliłoby lepiej wyselekcjonować kandydatów pod względem posiadanej wiedzy z przedsiębiorczości, szczególnie przydatnej dla studiów w SGH. (zgłaszający: rektor SGH)	Od rekrutacji letniej w 2018 r. SGH wprowadziła dodatkowe kryterium rekrutacyjne na I stopień studiów stacjonarnych: <i>test z wiedzy o przedsiębiorczości</i> . (Uchwała nr 146 Senatu SGH z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji ...).	Znaczenie tego kryterium można będzie ocenić dopiero za pewien czas
D) Pod wpływem m.in. uwag z wizytacji ZO PKA dokonano analizy procesu dyplomowania i wskazano na potrzebę doprecyzowania przepisów w sprawie prac dyplomowych i nadzoru nad pracami. (zgłaszający: wnioski z wizytacji PKA, prorektor ds. dydaktyki i studentów, dziekani SL i SM, ORSE)	Wprowadzono: <i>Zarządzenie rektora nr 7 z 30 stycznia 2013 r. w sprawie prac dyplomowych</i> , które od 1 października 2017 r. zostało zastąpione <i>zarządzeniem rektora nr 45 z 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych</i> . M.in. wprowadzono formularz oceny pracy licencjackiej i magisterskiej przez promotora. W ocenie przyjmowanej pracy promotor wskazuje częściowe oceny stopnia spełnienia kilku wymagań merytorycznych i formalnych pracy, które mają służyć, jako pogładowe uzasadnienie całościowej oceny pracy. Podobne rozwiązanie zastosowane zostało w przypadku formularza oceny pracy przez recenzenta.	Pozytywny wpływ na jakość prac dyplomowych i ograniczenie możliwości „zawyżania” oceny pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta.
E) Stwierdzono potrzebę powiązania oferty tematyki seminariów dyplomowych z określonym kierunkiem studiów (zgłaszający: dziekan SM)	W systemie <i>Informatory</i> (baza ofert dydaktycznych) formularz zgłaszania oferty seminarium został uzupełniony (i oprogramowany) o element: <i>proponowane kierunki</i> .	Rozwiązanie korzystne dla jakości kształcenia na danym kierunku studiów.
F) Za celowe uznano umożliwienie studentom II stopnia studiów zdawania egzaminu ze znajomości ekonomii (jedno z 3 pytań na egzaminie dyplomowym) nie tylko w trakcie egzaminu dyplomowego, ale i w terminie wcześniejszym – przed terminem obrony pracy magisterskiej. (zgłaszający: studenci, dziekan SM, egzaminatorzy z ekonomii)	Senat uchwalił w <i>Regulaminie studiów</i> , że egzamin dyplomowy na studiach drugiego stopnia jest dwuetapowy; egzamin z ekonomii może mieć formę pisemną; warunkiem przystąpienia do obrony pracy dyplomowej jest uzyskanie oceny pozytywnej z egzaminu z ekonomii – Zał. do uchwały nr 128 Senatu SGH z dnia 12 kwietnia 2017 r. Regulamin studiów ..., § 39, pkt 6.	Szansa na lepsze przygotowanie się studenta zarówno do egzaminu z ekonomii, jak i samej obrony pracy dyplomowej. Powinno to korzystnie wpłynąć na poprawę wskaźnika zdawalności egzaminu dypl. i terminowe kończenie studiów.
G) Potrzeba bieżącej analizy realizowanych założeń	Działania CNJO: 1) rozmowy lektorów ze	Utrzymanie wysokiego poziomu nauczania języków

	programowych, wymiany doświadczeń i spostrzeżeń dotyczących realizacji programu nauczania między lektorami w poszczególnych zespołach językowych (zgłaszający: dyrekcja Centrum Nauki Języków Obcych i lektorzy)	studentami w celu poprawy jakości zajęć - doskonalenie metod pracy samodzielnej studenta, analiza metod pracy na zajęciach; 2) cykliczne badania zgodności efektów kształcenia z wymaganiami zakładanymi w programach kształcenia na danym etapie studiów; 3) hospitowanie zajęć wybranych lektorów (przeprowadzane przez metodyków lub doświadczonych lektorów w danych zespołach językowych).	obcych w SGH, potwierdzone opiniami interesariuszy zewnętrznych.
	H) Uaktywnienie <i>Serwisu Rektora</i>, będącego forum wymiany myśli i dyskusji, a także elementem monitorowania jakości procesu kształcenia	<i>Serwisu Rektora</i> Marka Rockiego jest bardzo licznie odwiedzany, a odpowiedzi rektora na zadawane pytania dotyczące studiów i życia Szkoły pojawiają się codziennie.	Możliwość uzyskania przez studenta szybkiej i konkretnej odpowiedzi lub komentarza samego rektora na zadany temat.
<i>Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich</i>	Potrzeba ciągłego rozwoju kompetencji dydaktycznych kadry wykładowców, w tym obejmujących innowacyjne metody i techniki prowadzenia zajęć oraz pracy ze studentami (zgłaszający: rektor, studenci, absolwenci, pracodawcy, wykładowcy, Centrum Otwartej Edukacji, ORSE)	Realizacja projektu <i>Wykładowcy SGH z POWERem</i>, którego celem jest podniesienie kompetencji aż 119 wykładowców i lektorów w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych w siedmiu obszarach: metody pracy dydaktycznej (<i>design thinking, grywalizacja, be visual</i>); angażujące formy kształcenia i wspierania studentów w rozwoju (<i>uczenie przez doświadczenie, mentoring, motywowanie, case studies</i>); komunikatywność wykładowców (<i>emisja głosu, innowacyjne prezentacje i wystąpienia publiczne</i>); prowadzenie dydaktyki w j. obcym – kadra naukowo-dydaktyczna (j. angielski, j. niemiecki do poziomu C1), – lektorzy (<i>kursy i konwersatoria w j. angielskim i niemieckim</i>); wykorzystanie narzędzi IT w dydaktyce (<i>aplikacje smartfonowe, wirtualne środowisko nauczania, data storytelling</i>); wykorzystanie danych (Big Data i IT) w dydaktyce (<i>program Stata, program nVivo</i>).	Znaczące podniesienie poziomu i zakresu kompetencji dużej grupy nauczycieli akademickich.

		SGH na potrzeby dydaktyki stworzyła też w ramach innego grantu <i>Bank Studium Przypadku</i> .	
		Uruchomienie semestralnego (45 godzin) <i>Studium Pedagogicznego</i> dla młodej kadry – <i>Zarządzenie Rektora nr 8 z 25.01.2018 r. w sprawie utworzenia kursu „Studium Pedagogiczne”</i> . Celem kursu jest rozwijanie kompetencji dydaktycznych (w tym wybranych aspektów psychospołecznych) niezbędnych do efektywnego wykorzystywania zawodu nauczyciela akademickiego.	Przewidywana duża korzyść dla młodych wykładowców i w efekcie dla jakości dydaktyki.
		Kontynuowanie hospitacji zajęć dydaktycznych – zgodnie z <i>Zarządzeniem rektora nr 79 z 13 listopada 2015 r. w sprawie przeprowadzania hospitacji zajęć nauczycieli akademickich w SGH</i>	Ocena hospitacji w gestii dziekanów Kolegiów. Wydaje się, że liczba hospitacji mogłaby być większa.
		Wykładowcy realizujący lub zamierzający realizować zajęcia w systemie <i>e-sgh</i> są zapoznawani ze standardami tworzenia i prowadzenia zajęć <i>online</i> , mają dostęp do szkoleń i instrukcji w zakresie użytkowania narzędzi <i>e-learningowych</i> oraz zapewnione bieżące wsparcie metodyczne przez <i>Centrum Otwartej Edukacji</i> .	<i>Niezbędnik e-sgh</i> służy ponad 300 wykładowcom do samodzielnego zarządzania materiałami dydaktycznymi.
		SGH rozpoczęła w grudniu 2017 r. prace nad wdrożeniem <i>strategii HRS4R</i> oraz <i>polityki OTM-R</i> , których celem jest stworzenie przyjaznego środowiska pracy naukowej, podniesienie jakości tej pracy i prowadzonych w jej ramach badań, a także zagwarantowanie transparentnych zasad rekrutacji pracowników naukowych.	Prace prowadzone są zgodnie z harmonogramem, angażują duże grupy pracowników, i w efekcie powinny doprowadzić do uzyskania od Komisji Europejskiej wyróżnienia <i>HR Excellence in Research</i> .
		24 października 2016 r. rektor SGH prof. Marek Rocki i prezes zarządu ACCA Helen Brand podpisali porozumienie, które ułatwi współpracę obu instytucji na rzecz rozwoju zawodów związanych z finansami i rachunkowością	Dotychczasowa współpraca SGH z ACCA jest bardzo owocna.

		w Polsce. Współpraca obejmuje wspólne warsztaty, badania i konferencje, promocję skutecznego doradztwa zawodowego, nagród i stypendiów, kwalifikacji ACCA oraz studiów oferowanych przez SGH.	
Weryfikacja osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia	• Dbłość o utrzymanie wysokiej pozycji i marki SGH wymaga stałego badania opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych o jakości i efektach kształcenia w SGH. (zgłaszający: rektor, studenci, absolwenci, wykładowcy, Rada Klubu Partnerów SGH)	A) Weryfikacja efektów kierunkowych: 1. Głównymi wewnętrznymi narzędziami weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w trakcie studiów są praca dyplomowa i egzamin dyplomowy. Opracowano nowe formularze opinii promotora i recenzenta pracy dyplomowej, zawierających m.in. takie elementy weryfikacji, jak ocena wykorzystania wiedzy i umiejętności kierunkowych w zakresie związanym z pracą oraz ocena opanowania umiejętności określonych w efektach kształcenia dla danego kierunku studiów. Na studiach drugiego stopnia wprowadzono możliwość zdawania egzaminu z ekonomii w formie pisemnej przed terminem obrony pracy dyplomowej. Pytanie z ekonomii jest jednym z trzech obowiązkowych pytań na egzaminie dyplomowym. 2. Najważniejszym weryfikatorem efektów kształcenia jest rynek, – dlatego prowadzone są badania okresowe opinii pracodawców (np. badanie SGH, EY i AmCham z 2012 r. nt. kompetencji i kwalifikacji poszukiwanych u absolwentów uczelni) i opinii absolwentów (z okazji 110-lecia SGH w 2016 r. przeprowadzono badanie wśród 1054 absolwentów studiów I i II stopnia, w tym aż 527 ankiet pochodziło od absolwentów z kierunku FiR)., jak i analizowane są rankingi oraz wyniki ogólnopolskich badań ELA (opracowania Marka Rockiego czy zespołu Pełnomocnika rektora ds.	Zapewnienie większej skuteczności weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów kształcenia. Umożliwienie studentom lepszego przygotowania się zarówno do egzaminu z ekonomii, jak i samej obrony pracy dyplomowej, w tym odpowiedzi na pytanie z zakresu kierunku. Opinie interesariuszy zewnętrznych oraz wyniki badania ELA potwierdzają wysoką jakość kwalifikacji absolwentów SGH, relatywnie bardzo wysoki stopień ich zatrudnialności, a tym samym pozytywnie weryfikują osiągnięcie założonych efektów kształcenia na kierunku <i>Finanse i rachunkowość</i>.

		USZJK).	
		B) Weryfikacja efektów przedmiotowych: 1. W celu lepszej weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia założonych dla każdego przedmiotu podstawowego, realizowanego przez różnych wykładowców od nowego roku akademickiego obowiązywał będzie „wystandaryzowany” egzamin końcowy. 2. W formularzu sylabusu każdego przedmiotu wprowadzono obowiązek podawania przez wykładowców metod weryfikacji efektów przedmiotowych kształcenia i dokumentacji ich dokumentacji. 3. Ocenie realizacji zakładanych efektów kształcenia i warunków studiów służą m.in. okresowe spotkania prorektora ds. dydaktyki i studentów z koordynatorami przedmiotów i nauczycielami akademickim prowadzącymi zajęcia na danym kierunku studiów. Ostatnie takie spotkanie miało miejsce 21.03.2018 r. Także dziekani SL i SM organizują spotkania z koordynatorami przedmiotów podstawowych. Na jednym ze spotkań. Pełnomocnik rektora ds. USZJK przedstawił wyniki analizy ocen z poszczególnych przedmiotów. 4. Analizą realizacji programu <i>Finance & Accounting</i> zajmuje się <i>Komitet Sterujący</i> złożony z przedstawicieli SGH i EY. Przedmioty z tego programu, jak i z innych akredytowanych programów, uprawniających studenta do zwolnień z egzaminów zewnętrznych (etapowych) na daną kwalifikację (np. CIMA, biegły rewident – KIBR, doradca podatkowy) kończą	Ujednolicenia wymagań egzaminacyjnych z danego przedmiotu i zwiększenie stopnia ich trudności. Wyniki uzyskiwane przez studentów kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> na egzaminach objętych zewnętrznymi kwalifikacjami zawodowymi potwierdzają osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia. Przedmioty kierunkowe <i>FiR</i>, w których stopień zwrotu ankiet pozwalał na ewaluację, po semestrze letnim r. akad. 2016/17 uzyskały oceny od 4,11 do 5,71; zaś w po semestrze zimowym 2017/18 – oceny od 4,65 do 5,34 (w skali 1-6).

		się egzaminami pisemnymi o obostrzonych rygorach. 5. W studenckich ankietach prowadzonych drogą elektroniczną zamieszczono pytania dotyczące m.in. oceny stopnia zrealizowania celu i programu zajęć z danego przedmiotu.	
		C) Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia w zakresie języków obcych 1) lektorzy zobowiązani są do indywidualnej weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia zgodnie z opracowanymi dla każdego poziomu kształcenia (studia licencjackie i magisterskie) wytycznymi dotyczącymi prac kontrolnych i egzaminu końcowego dla języka I i języka II; 2) prowadzący zajęcia archiwizują zapisy dokumentujące osiągnięcia efektów kształcenia - w ramach semestru student może uzyskać 100 pkt (m.in. prace kontrolne, przygotowanie prezentacji, relacjonowanie bieżących wiadomości z różnych mediów w języku obcym, udział w dyskusjach, przygotowanie samodzielne lektury); 3) zaliczenia poszczególnych semestrów - uzyskana przez studenta liczba punktów w semestrze i ocena wystawiana zgodnie z wytycznymi programowymi archiwizowane są w CNJO; 4) studenci w 3 semestrze studiów licencjackich i pierwszym semestrze studiów magisterskich przystępują do tzw. testu kompetencyjnego (w ramach drugiej pracy kontrolnej), którego wynik wyrażony jest zgodnie z europejską klasyfikacją poziomu biegłości językowej (CEF) 5) egzamin końcowy na studiach licencjackich i magisterskich przeprowadzany jest w dwóch	Poziom znajomości języków obcych przez studentów SGH, w tym kierunku <i>finanse i rachunkowość</i> jest powszechnie wysoko oceniany (m.in. przez pracodawców).

		etapach: egzamin pisemny i ustny – pozwala to na ocenę wszystkich sprawności językowych, a jego wynik również wyrażany jest zgodnie z europejską klasyfikacją poziomu biegłości językowej (CEF).	
<i>Przegląd i doskonalenie Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w SGH</i>	A) W roku akademickim 2015/2016 rektorski zespół ds. analizy funkcjonowania SZJK, wykorzystując m.in. wyniki przeglądu działania systemu oceny zajęć dydaktycznych przez studentów dokonane przez Senacką Komisję Dydaktyki ds. Studentów i Doktorantów oraz wnioski z analizy działania głównych elementów systemu, wykonanej przez Zakład Badań nad Edukacją Menedżerską i Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych (ORSE), stwierdził m.in.: konieczność dostosowania niektórych rozwiązań do nowej ustawy PSW i odpowiednich rozporządzeń MNiSW, niezadowolający poziom koordynacji działań w ramach SZJK oraz niski wskaźnik zwrotu ankiet wypełnianych elektronicznie (problem z wykorzystaniem wyników tych badań). (zgłaszający: rektorski zespół ds. analizy funkcjonowania SZJK, SKD, ORSE)	<i>Zarządzeniem Rektora nr 16 z 23 marca 2016 r.</i> wprowadzono zmodyfikowaną wersję SZJK i jego procedur. (Rodzaj podjętych działań doskonalących opisano poniżej przy poszczególnych badanych obszarach). Powołano nowego Pełnomocnika Rektora ds. USZJK – dr hab. Ewę Chmielecką, prof. SGH i utworzono zespół ds. jakości kształcenia. (<i>Decyzja rektora nr 19 z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie powołania pełnomocnika Rektora ds. Uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie</i>).	Poprawa funkcjonowania głównych elementów SZJK (procedury monitorowania procesu tworzenia programów i oferty dydaktycznej oraz jej realizacji). Lepsza koordynacja działań w Uczelni w sferze jakości kształcenia.
	B) Pełnomocnik Rektora wraz z zespołem dokonał w 2017 r. analizy sylabusów (w części dotyczącej efektów kształcenia i metod ich weryfikacji) ogólnouczelnianych przedmiotów podstawowych oraz przedmiotów z kierunku finanse i rachunkowość, a także analizy ocen z przedmiotów podstawowych z lat 2012-2017, oraz analizy ankiet studenckich oceniających zajęcia dydaktyczne. Stwierdzono potrzebę nowego zdefiniowania efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich kierunków studiów, okresowej analizy wyników egzaminów, a także podjęcia działań na rzecz zwiększenia zainteresowania studentów wypełnianiem ankiet oceniających zajęcia. (zgłaszający: Pełnomocnik Rektora ds. USZJK, ORSE, władze Uczelni)	1) Wnioski z analizy sylabusów przekazano koordynatorom przedmiotów oraz wykorzystano przy opracowaniu nowej wersji wspólnych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia w SGH, zgodnych m.in. ze sformułowaniami używanymi w PRK. (<i>Uchwała nr 250 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim i praktycznym prowadzonych na pierwszym stopniu studiów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie; Uchwała nr 251 Senatu SGH z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich</i>	Koordynatorzy, a zwłaszcza autorzy ofert indywidualnych (tzw. konkursowych) będą mogli precyzyjnie określić przedmiotowe efekty kształcenia w kontekście efektów kształcenia charakteryzujących absolwenta studiów I oraz II stopnia w SGH. W semestrze zimowym 2017/2018 nadal nie udało się uzyskać widocznego wzrostu odsetka wypełnionych ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne. Niemniej jednak działania promocyjne zachęciły różne grona osób związanych z

		<i>programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim i praktycznym prowadzonych na drugim stopniu studiów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie).</i> 2) Działania w obszarze ankiety studenckie objęły trzy elementy: - dodatkową akcję promocji ankiet wśród studentów (m.in. poprzez media społecznościowe) wspólnie z Samorządem Studenckim, - dodanie do ankiety pytania dotyczącego oceny obecnej ankiety – do wykorzystania dla jej przyszłej poprawy - organizacja spotkania pełnomocników ds. jakości pięciu uczelni ekonomicznych dla przedyskutowania stanu ankiet oraz dróg doskonalenia sytuacji. Rozpoczęto prace nad procedurami wykorzystywania ankiet w USZJK SGH. 3) Na zlecenie władz rektorskich dokonano kompleksowej analizy ocen wystawianych przez wykładowców poszczególnych zajęć w przeciągu ostatnich 5 lat (na podstawie protokołów egzaminacyjnych) odnosząc uzyskane dane m.in. do liczebności grup (popularności wykładowców), wyników ankiet studenckich i innych składowych. Sporządzono listę zajęć/ wykładowców wg średniej oceny i wyodrębniono te zajęcia, których jakość może budzić obawy, sporządzono raport z tej analizy i przekazano władzom Uczelni. 4) 19.03. 2018 r. odbyło się kolejne spotkanie Pełnomocnika rektora ds. USZJK z przew. SKP i kierownikami wybranych jednostek w sprawie zakresu podejmowanych działań w ramach USZJK. 5) Zespół USZJK zainicjował lub wziął udział w szeregu konferencji i szkoleń krajowych i	Uczelnią do zaangażowania się w prace nad nowym kształtem ankiet (w szczególności Samorząd Studentów SGH). Wymiana doświadczeń pełnomocników uczelni ekonomicznych i deklaracja współpracy dobrze rokuje na przyszłość. Władze Uczelni podjęły interwencje wobec wykładowców zajęć wzbudzających największą wątpliwość i przeprowadziły z nimi stosowne rozmowy. Można pozytywnie ocenić podnoszenie kwalifikacji przez członków Zespołu w zakresie zapewniania jakości kształcenia
--	--	---	--

		międzynarodowych poświęconych sprawom zapewniania jakości (m.in. w Quality Forum 2017) oraz współpracuje z programami CAEP i Erasmus+ oraz projektem FRP/Pearson poświęconych m.in. tym zagadnieniom.	
--	--	---	--

Jednocześnie w toku spotkania ZO PKA z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia i odbytej w czasie jego trwania dyskusji nad dalszym rozwojem Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w SGH zidentyfikowano planowane działania mające na celu doskonalenie systemu.

Dalsze doskonalenie USZJK w SGH obejmować będzie następujące działania:

- Przegląd USZJK i poprawy jego zapisów w celu zwiększenia jego oddziaływania na jakość procesu kształcenia; opracowanie dodatkowych procedur działania i sprawozdawania podnoszących ten wpływ,
- Przeprowadzenie debaty dotyczącej potrzeby i kształtu standaryzacji wymagań egzaminacyjnych (jesień 2018) dla przedmiotów podstawowych i innych prowadzonych przez większe grupy wykładowców; opracowanie i wprowadzenie takich standardów, z modelem egzaminów zewnętrznych jako docelowym. Semestralne przeglądy (za pomocą narzędzia wypracowanego w 2017 r) wyników egzaminów z analizą wystawianych ocen, które pozwoli na ocenę skuteczności wprowadzanej standaryzacji egzaminów,
- Systematyczna analiza ocen (promotorskich i recenzentów) prac dyplomowych za pomocą narzędzia zbliżonego do analizy ocen egzaminacyjnych z przedmiotów;
- Przeprowadzenie akcji konsultacyjnej wspólnie z samorządem studenckim i pełnomocnikami innych uczelni ekonomicznych (jesień 2018) nt. sposobów uzyskiwania wartościowej informacji o jakości zajęć (w tym ankiet); opracowanie nowej wersji ankiet, kontynuacja semestralnej analizy wyników ankiet (za pomocą narzędzia wypracowanego w 2017 r.);
- Rozwijanie kompetencji młodszych pracowników z zespołu USZJK - udział w projektach poświęconych jakości kształcenia oraz szkoleniach krajowych i międzynarodowych;
- Przegląd oferty zajęć SGH pod kątem innowacyjności metod kształcenia, zaprojektowanie długofalowej strategii ich modernizacji pod kątem „kształcenia dla przyszłości”.

3.2

SGH zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów.

Wszelkie istotne informacje o ofercie kształcenia, rekrutacji, programach, procesie i jakości kształcenia (w tym odpowiednie akty prawne) są ogólnodostępne na stronie internetowej SGH – zakładki: kandydat, student, pracownik, firmy i instytucje, jednostki. Poza zakładką *Jakość kształcenia w SGH*, otwarto stronę internetową Pełnomocnika Rektora ds. USZJK.

Programy i plany studiów I i II stopnia są corocznie publikowane w postaci tzw. *Informatora* oraz dostępne w wersji elektronicznej wraz z bazą sylabusów wszystkich sylabusów w *Wirtualnym Dziekanacie* (bez potrzeby logowania się).

Bieżące informacje przekazywane są przez dziekanaty drogą elektroniczną i udostępniane w sposób tradycyjny: tablice ogłoszeń, dyżury. Na stronie internetowej jednostek Szkoły, w tym dziekanatów, działów obsługi studenta, samorządu i organizacji studenckich, SKN, jak i w *Serwisie Kariera* zamieszczane są aktualne informacje i materiały dla studentów, pracowników i pracodawców.

SGH wydaje też cotygodniowy *newsletter* oraz *Gazetę SGH* (kwartalnik), a studenci – *Magiel*, (który m.in. przyznaje studencką nagrodę dla wykładowców – *Inspiracja roku*).

Bardzo aktywny i licznie odwiedzany przez gości jest *Serwis Rektora*, stwarzający możliwość uzyskania przez studenta (gościa) szybkiej i konkretnej odpowiedzi lub komentarza samego Rektora na zadany temat.

W działaniach Pełnomocnika Rektora ds. Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, wspiera Zespół ds. jakości kształcenia. Znaczącą rolę odgrywa też Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych – jednostka od wielu lat współodpowiedzialna za przygotowanie oferty programowo-dydaktycznej na kolejny rok akademicki. Wspomaga on działania Senackiej Komisji Programowej oraz Pełnomocnika ds. jakości kształcenia.

Według informacji uzyskanych w czasie wizytacji na spotkaniu z przedstawicielami studentów informacje dostępne na stronie internetowej są dla nich kompletne i aktualne, a w razie potrzeby bez problemu mogą oni znaleźć niezbędne informacje.

Ocena publicznego dostępu do informacji jest dokonywana przez studentów, pracowników i interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią i w ramach Zespołu interesariuszy zewnętrznych. Ma charakter zarówno formalnej, jak i nieformalnej wymiany informacji. Kwestie publicznej dostępności informacji podejmowane są w ramach działalności

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie określiła i wdrożyła zasady (procedury) projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. Prowadzi na kierunku *Finanse i rachunkowość* monitorowanie i okresowe (semestralne) przeglądy programów kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych (studentów i nauczycieli akademickich) i zewnętrznych (absolwenci). Systematyczna analiza tego procesu oraz systematyczna ocena osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia prowadzi do podejmowania działań doskonalących jakość kształcenia na ocenianym kierunku, również z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy.

Zapewnia również pełny publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji procesu kształcenia, tj. zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów dla wszystkich grup interesariuszy. Zapewnia również dostęp do warunków rekrutacji dla kandydatów na studia. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o wymianach studenckich.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku mogą prowadzić nauczyciele akademicki z różnych kolegiów Szkoły Głównej Handlowej, jeśli posiadają dorobek naukowy powiązany z treściami programowymi zajęć, które proponują, a spośród których studenci wybierają. Wybór dotyczy i modułów zajęć i prowadzących. Zatem do dyspozycji jest bliżej nieokreślona, lecz znaczna część kadry akademickiej SGH. Ta kadra to ponad 780 osób, w tym ponad 280 profesorów i doktorów habilitowanych i około 400 doktorów. Ich dziedziny i dyscypliny naukowe są różne. Dominują przedstawiciele nauk ekonomicznych i dyscyplin ekonomia, finanse oraz nauki o zarządzaniu. Reprezentowane są jednak także prawo, administracja, filozofia, socjologia, psychologia, informatyka, matematyka i inne. Niektóre zajęcia prowadzą osoby bez stopnia naukowego, zwłaszcza doktoranci reprezentujący nauki ekonomiczne. To zespół o bardzo dobrych kwalifikacjach merytorycznych i dydaktycznych, zapewniający wysoki poziom jakości zajęć i dający duże możliwości kompletowania dobrych obsad zajęć. Większość prowadzących zajęcia ma znaczne doświadczenie dydaktyczne, często także zagraniczne. Wszyscy odbyli lub odbywają szkolenia dydaktyczne, a większość także szkolenia metodyczne dotyczące kształcenia na odległość. Szkolenia takie są organizowane regularnie i są tematycznie różnorodne (w ostatnim czasie dotyczą metod kształcenia, w tym opartych na doświadczeniu praktycznym, komunikatywności, zajęć w językach obcych, wykorzystywania IT oraz zbiorów danych). Każdy z nauczycieli akademickich może, więc doskonalić swe umiejętności dydaktyczne wielokierunkowo.

Do minimum kadrowego zgłoszono 118 osób, w tym 57 samodzielnych nauczycieli akademickich, a pozostali posiadają stopnie naukowe doktora. Każdy ze zgłoszonych nauczycieli akademickich ma dorobek naukowy w dyscyplinie finanse lub w dyscyplinie ekonomia, a niektórzy w obu tych dyscyplinach. Na podstawie dorobku każdy mógłby być zakwalifikowany do minimum kadrowego. Ze względu jednak na to, że niektórzy ze zgłoszonych złożyli deklaracje tylko na jeden ze stopni studiów, a także ze względu na dotyczący niektórych zgłoszonych brak lub niedostateczną liczbę godzin zajęć na ocenianym kierunku w bieżącym roku akademickim ostatecznie do minimum kadrowego zakwalifikowano osoby przedstawione w załączniku 4, czyli:

- do minimum kadrowego dla studiów I stopnia 105 osób (50 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 19 z tytułami naukowymi profesora, i 55 doktorów),
- do minimum kadrowego dla studiów II stopnia 89 osób (44 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 17 z tytułami naukowymi profesora, i 45 doktorów).

Łączna liczba osób zaliczonych do któregośkolwiek z tych minimów (lub do obu) wynosi 110. Relacja liczby nauczycieli akademickich w minimum kadrowym do liczby studentów nie może być określona precyzyjnie, bo studenci I roku studiów I stopnia nie wybrali jeszcze kierunków studiów. Jeśli jedna będą wybierać kierunki podobnie jak w latach ubiegłych, to wyniesie ona około 1:45.

4.2.

Dla każdego modułu zajęć zespoły nauczycieli akademickich pod kierownictwem koordynatorów opracowują treści programowe i wymagania. Osoba posiadająca dorobek

naukowy zgodny z tymi treściami i wymaganiami może zgłosić ofertę prowadzenia zajęć. Oferty niesamodzielnych nauczycieli akademickich wymagają akceptacji kierownika katedry. Wszystkie zgłoszenia analizują ponadto koordynatorzy przedmiotów. Studenci wybierają spośród skatalogowanych, a więc wcześniej zaakceptowanych ofert. Zapewnia to zgodność kwalifikacji i dorobku naukowego prowadzących zajęcia z treściami tych zajęć. Wszystkie zajęcia związane z nabywaniem umiejętności prowadzenia badań naukowych lub z prowadzeniem takich badań prowadzą osoby z dużym doświadczeniem badawczym. Nie znaleziono przypadków niepoprawnych obsad zajęć.

4.3.

Polityka kadrowa w SGH jest prowadzona przez władze uczelni i kolegów naukowych. Jest ona zorientowana na budowanie i rozwój jakościowy zespołów naukowo-dydaktycznych. Nauczyciele akademicki są nagradzani za wybitne osiągnięcia naukowe. Są także zachęceni do udziału w wymianie międzynarodowej, w międzynarodowych projektach badawczych, pracy w stowarzyszeniach naukowych, pełnienia funkcji publicznych, realizacji prac wdrożeniowych i eksperckich. Polityka ta skutkuje między innymi dobrym tempem uzyskiwania stopni i tytułów naukowych i znacznym dorobkiem naukowym kolegów.

Rekrutacja nauczycieli akademickich jest dokonywana w trybie konkursowym. Pracownicy, co rok składają sprawozdania ze swej pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Sprawozdania te ocenia kierownik katedry, a nie rzadziej, niż co 4 lata komisja dziekańska oraz władze Uczelni. W tych ocenach uwzględnia się wyniki ankiet studenckich dotyczących jakości zajęć dydaktycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Do prowadzenia zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku gotów jest zespół liczny i o wysokich oraz odpowiednio różnorodnych kwalifikacjach merytorycznych. Dotyczy to także umiejętności i doświadczenia badawczego oraz praktycznego. Daje to duże możliwości dobrych obsad zajęć dydaktycznych. Kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich są wysokie i stale doskonalone. Wymóg minimum kadrowego jest spełniony z dużym nadmiarem. Polityka kadrowa jest zorientowana na budowanie silnych zespołów naukowo-dydaktycznych i jest konsekwentnie realizowana.

Dobre praktyki

- Oparcie kształcenia na badaniach naukowych i pracach eksperckich, w tym na realizacji grantów krajowych oraz międzynarodowych.
- Stałe dostarczanie różnokierunkowych możliwości doskonalenia kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie współpracuje z licznymi instytucjami reprezentującymi różne podmioty i sektory gospodarki. Współpraca z tymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego jest realizowana w wymiarze instytucjonalnym

Przedstawiciele otoczenia stanowią kluczową grupę interesariuszy w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia. Są wśród nich instytucje działające na rynkach o zasięgu globalnym, krajowym i regionalnym. Współpracują one z SGH na wielu płaszczyznach, stąd formy i przykłady takiego współdziałania są różnorodne.

Szczególną rolę w tym procesie współpracy odgrywają podmioty należące do Klubu Partnerów SGH, który powstał w 1998 roku, jako wspólna inicjatywa współpracujących z SGH polskich i międzynarodowych przedsiębiorstw. Obecnie do Klubu Partnerów należą firmy prowadzące działalność bankową, finansową, doradczą, konsultingową, logistyczną, produkcyjno-handlową w branży chemicznej i kosmetycznej oraz działalność ubezpieczeniową. Są to: Accenture Sp. z o.o., Bank Millennium SA, Bank Pekao S.A., Bank Zachodni WBK/Santander Universidades, Schenker Sp. z o.o., Deloitte Polska Sp. z o.o., EY Polska, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., ING Bank Śląski, KPMG Sp. z o.o., L'Oréal Polska Sp. z o.o., Mastercard Europe SA Representative Office in Poland, McKinsey & Company Poland Sp. z o.o., PKO Bank Polski SA, PwC Polska Sp. z o.o., Procter&Gamble Polska Sp. z o.o., Grupa PZU.

Partnerzy korporacyjni SGH oraz podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego przyczyniają się do rozwoju i wzbogacania oferty dydaktycznej Szkoły.

Za taką uznać można współpracę z ACCA Polska i EY Academy of Business oraz Poland CIMA. Trzeba jednoznacznie stwierdzić, że kierunek *Finanse i rachunkowość* dzięki ACCA Polska i EY Academy of Business, posiada międzynarodową akredytację przyznaną przez ACCA. Współpraca z Poland CIMA zaowocowała wdrożeniem od 2012/2013 trzech programów specjalności międzykierunkowych – na I stopniu: SGH & CIMA *Certificate in Business Accounting*; na II stopniu: SGH & CIMA *Diploma in Management Accounting* oraz SGH & CIMA *Advanced Diploma in Management Accounting*.

Ważną platformę współpracy w kontekście kształcenia tworzą również partnerzy z sieci programu Erasmus, CEMS i DAAD.

Przykładami owocnej współpracy z biznesem, której fragmenty odnoszą się do problematyki kształcenia studentów kierunku *Finanse i rachunkowość* są m.in.: projekt *Laboratorium tradingowe*, realizowany z firmą OSTC od 2016 r., w ramach, którego studenci uczą się praktycznej analizy technicznej oraz tajników zawodu tradera, cykliczne spotkania w ramach *Forum Rachunkowości w SGH* (Instytut Rachunkowości zorganizował już 4 FR) oraz *Debaty Podatkowe* Instytutu Finansów SGH, przeprowadzane w formule open (z udziałem przedstawicieli nauki, administracji skarbowej, przedsiębiorców i ich organizacji, doradców podatkowych, dziennikarzy, studentów).

Widocznymi efektami współpracy z otoczeniem, oprócz wskazanych wyżej kluczowych dla kierunku FiR przykładów, są działania sprowadzające się do prowadzenia cyklicznych wykładów przez praktyków lub z ich udziałem, okresowe warsztaty szkoleniowe i treningi, jednorazowe wykłady menedżerów i prezesów renomowanych firm; wizyty studyjne w przedsiębiorstwach; miejsca na praktyki i staże zawodowe. Te formy współpracy dotyczą takich podmiotów jak Accenture, Bank Pekao SA, Bank Millennium, Bank Zachodni WBK, DB Schenker, Deloitte Polska, EY Poland, ING Bank Śląski, KPMG, McKinsey&Company, PKO BP oraz Pw, a także przedsiębiorstw zrzeszonych w Klubie Przedsiębiorców SGH. Wsparcie ze strony biznesu uzyskują też studenckie organizacje i koła naukowe.

Studenci kierunku FiR rozwijają swoje kompetencje finansowo-księgowe także dzięki formom kształcenia praktycznego, realizowanym przy współpracy z Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości SGH, jak i dzięki współpracy z innymi centrami przedsiębiorczości w Polsce i za granicą (USA- szczególnie Nevada, Litwa, Kazachstan).

Na podkreślenie zasługuje również współpraca z otoczeniem w wymiarze indywidualnym. Wykładowcy, jako interesariusze wewnętrzni, w tym z kierunku *Finanse i rachunkowość* chętnie są angażowani przez firmy i instytucje do roli ekspertów, recenzentów,

doradców. Ich osobiste relacje zawodowe z przedstawicielami szeroko rozumianego otoczenia społecznego i biznesu ułatwiają studentom zdobywanie materiałów do prac dyplomowych, odbywanie praktyk i podejmowanie pracy (rekomendacje).

Nie sposób, analizując i oceniając współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, pominąć jednostek organizacyjnych SGH, które w związku z przydzielonymi im zadaniami, ułatwiają studentom współpracę z instytucjami otoczenia. Takimi jednostkami są: Centrum Współpracy z Biznesem, Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii, Centrum Kariery i Relacji Absolwentami (w tym *Serwis Kariera*), a także Centrum Otwartej Edukacji i Centrum Programów Międzynarodowych. Na stronach internetowych tych jednostek zamieszczane są wszystkie istotne informacje o współpracy, osiągnięciach i podejmowanych inicjatywach.

Obecność i aktywność podczas spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego w trakcie wizytacji potwierdziła długoletnią i różnorodną współpracę określającą formy, zakres oraz charakter współdziałania. Współpraca z pracodawcami jest autentyczna i stanowi mocną stronę SGH, w tym studentów kierunku *Finanse i rachunkowość*, obejmuje różnorodne podmioty i jest ścisła, a pracodawcy mają poczucie wpływu na ofertę edukacyjną, proces dydaktyczny i weryfikację efektów kształcenia.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* wyrażali pozytywną opinię dotyczącą współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym. Wskazali, iż obejmuje ona zarówno współpracę dotyczącą badań naukowych jak również aspektów związanych z procesem kształcenia. Jako przykłady wymienili m.in. opiniowanie planów i programów studiów przez podmioty zewnętrzne, udział w warsztatach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, udział studentów, w tym członków kół naukowych w projektach biznesowych, polegających na analizie zjawisk gospodarczych i tworzeniu rekomendacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

SGH współpracuje z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczym w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji. Rozwój kierunku *Finanse i rachunkowość*, weryfikacja i modyfikacja treści programowych oraz rozwój specjalności bazują na analizie potrzeb otoczenia gospodarczego i rynku pracy, a przedstawiciele pracodawców mają realną możliwość wpływania zarówno na ofertę dydaktyczną, jak i proces dydaktyczny.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiędzynarodowienie jest w świetle misji i strategii SGH jednym z wiodących zadań. Uczelnia ma około 350 umów o współpracy z około 250 uczelniami na różnych kontynentach. W większości wypadków jest to współpraca ścisła. 12 umów dotyczy programów podwójnych dyplomów, w tym 4 aktywne (z uczelniami niemieckimi i włoską) i 1 zawieszony (też z uczelnią niemiecką) są przewidziane dla studentów kierunku *Finanse i rachunkowość*. Także dla studentów ocenianego kierunku jest program wspólnego dyplomu CEMS MIM. Na

kierunku jest anglojęzyczny program studiów II stopnia. Większość przedmiotów oferowanych w języku polskim ma swoje odpowiedniki w angielskim. Znaczne są liczby godzin zajęć przeznaczanych na języki obce w programach studiów I stopnia (zależnie od formy studiów od 120 do 480 godzin) i II stopnia (po 120 godzin na każdej formie studiów). Wraz ze znacznymi wymaganiami rekrutacyjnymi umożliwia to solidne opanowanie umiejętności językowych, na poziomach przewidzianych w opisach efektów kształcenia.

Wymiana międzynarodowa studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich ma różne podstawy, w tym: program Erasmus+, umowy bilateralne, współpracę w ramach sieci aliansów (CEMS, PIM). W ostatnich latach w ramach takich wymian za granicę wyjeżdża około 400-500 studentów i doktorantów SGH, w tym około 40% to studenci ocenianego kierunku, a przyjeżdża około 500 obcokrajowców, którzy wybierają różne kursy i trudno ich przypisać do kierunku studiów. Oprócz tego w SGH jest około 1000 obcokrajowców w pełnych cyklach studiów. Za granicą wykłada kilkudziesięciu nauczycieli akademickich SGH. Kilkunastu uczestniczy w seminariach szkoleniowych CEEMAN. Corocznie w SGH pełne kursy wykładów odpowiednich dla studentów finansów i rachunkowości (i wybieranych przez nich) prowadzi kilku wykładowców zagranicznych. Ponadto krótszych wykładów obcokrajowców można słuchać na seminariach Instytutu Rachunkowości i w ramach przedsięwzięć Studenckiego Koła Naukowego Rachunkowości. W SGH organizuje się liczne międzynarodowe konferencje naukowe. Liczne i owocne są też udziały w międzynarodowych programach badawczych.

W związku z ACCA i CIMA studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* mają dostęp do materiałów tych organizacji oraz otrzymują częściowe zwolnienia z opłat członkowskich i opłat egzaminacyjnych związanych z ubieganiem się o certyfikaty zawodowe.

W SGH funkcjonuje Centrum Programów Międzynarodowych, które koordynuje i promuje współpracę między narodową SGH. Zajmuje się przy tym m. in. rekrutacją i kwalifikacją studentów na studia i praktyki w ramach programów Erasmus+, Erasmus-Mundus, Share, PIM i na podstawie umów bilateralnych, a także na studia w ramach programów podwójnych dyplomów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zajęciom z języków obcych poświęca się duże liczby godzin. Na studiach stacjonarnych dodatkowo studiuje się drugi język obcy. Bardzo bogata jest oferta kursów w językach obcych. Funkcjonuje program studiów II stopnia w języku angielskim. Realizuje się programy podwójnych dyplomów i wspólnego dyplomu ze znacznym udziałem studentów ocenianego kierunku. Są duże i dobrze wykorzystywane możliwości udziału studentów, i nauczycieli akademickich w wymianie międzynarodowej. Jest wiele wykładów prowadzonych przez wykładowców zagranicznych. Znaczne jest zaangażowanie pracowników, a także studentów, w międzynarodowe programy badawcze. Są ułatwienia w zdobywaniu międzynarodowych certyfikatów zawodowych.

Dobre praktyki

- Nieprzeciętne możliwości udziału studentów w wymianie międzynarodowej i znaczne ich wykorzystanie, tak w zakresie wyjazdów, jak i przyjazdów.
- Możliwości dobrego opanowania umiejętności językowych dzięki dużym liczbom godzin zajęć językowych i bogatej ofercie kursów w językach obcych.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Pomieszczenia dydaktyczne SGH znajdują się w 4 budynkach w zwartym kampusie. Łącznie jest w nich 12 auli, w tym największa na 700 osób, ponad 100 innych sal wykładowych i ćwiczeniowych, 12 pracowni komputerowych, 3 sale gimnastyczne i inne pomieszczenia. W salach dydaktycznych są miejsca dla około 7400 osób, co zaspokaja potrzeby wszystkich kierunków studiów. W większości sal są projektory multimedialne. W 2 aulach są kabiny i inne urządzenia do tłumaczeń symultanicznych, w 2 wyposażenie pozwalające organizować wideokonferencje. Wśród pracowni komputerowych jest laboratorium tradingowe, z oprogramowaniem specjalistycznym do analiz rynków finansowych. W innych pracowniach także zainstalowano oprogramowanie finansowo-księgowe (SYMFONIA, a zaawansowane są starania o pozyskanie programów EUREKA I DOKTOR COSTER) oraz liczne pakiety statystyczno-ekonometryczne i matematyczne (SAS w wersji akademickiej, SPSS, STATA – poza laboratoriami instalowany na komputerach studentów i nauczycieli akademickich, GRETL, SOLVER do Excela, MATLAB, ORACLE).

W kampusie jest sieć bezprzewodowa, funkcjonuje system EDUROAM, są na korytarzach stanowiska komputerowe z wolnym dostępem. Funkcjonuje własna platforma e-learningowa e-sgh.pl dająca znaczne różnorodności metodycznie możliwości przekazywania treści, samodzielnego sprawdzania wiedzy i umiejętności, a także różnokierunkowe interakcje i możliwości symulowania zajęć lub ich odbywania pod opieką prowadzącego, z oceną pracy studenta, monitoringiem, raportowaniem, ankietyzacją itp. Ponadto platforma Niezbędnik e-SGH umożliwia indywidualne wspomaganie zajęć i zamieszczanie różnych materiałów.

Praktyki studenckie odbywają się w instytucjach i przedsiębiorstwach o odpowiednich dla kierunku przedmiotach działalności oraz dobrze wyposażonych teleinformatycznie.

7.2.

Biblioteka SGH ma największe zbiory wydawnictw ekonomicznych w Polsce obsługiwanych przez katalog elektroniczny ALEPH. Posiada około 730 tysięcy woluminów książek i około 230 tysięcy woluminów czasopism (589 tytułów czasopism polskich i 399 zagranicznych). Ponadto dostępne są dziesiątki tysięcy tytułów czasopism oraz książek w wersjach elektronicznych. W ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki dostępne są bazy pełnotekstowe książek i czasopism, w tym: ELSEVIER, SPRINGER, WILEY. Ponadto dostępne są EBRARY, PROQUEST EBOOK CENTRAL oraz polska IBUK LIBRA. Dostępne są czasopisma z baz EBSCO, ROQUEST, EMERAL, JSTOR, OECD, CAMBRIDGE Journals, OXFORD Journals, Taylor & Francis.

Dane o przedsiębiorstwach i rynkach można pozyskiwać z baz AMADEUS, CAPITAL IQ, EMIS, EUROMONITOR. Jest dostęp do poufnych mikrodanych EUROSTAT oraz baza case'ów EMERALD e-CASE. Biblioteka opracowuje Przegląd Bibliograficzny Czasopiśmiennictwa Ekonomicznego. Biblioteka należy do Konsorcjum Bibliotek Ekonomicznych, które tworzy bazę abstraktowo-pełnotekstową BazEkon dostępną w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki. Uruchomiono także Cyfrowe Repozytorium SGH (Open Access).

Ze zbiorów elektronicznych można korzystać na każdym komputerze w sieci uczelnianej, a ponadto pracownicy i studenci SGH mają do nich dostęp poprzez system VPN z komputerów domowych.

W czytelni głównej są 333 bardzo intensywnie wykorzystywane miejsca. Jest ona otwarta codziennie, a w okresach sesji egzaminacyjnych nawet w nocy – do 5 rano. Czytelnia jest funkcjonalna, architektonicznie piękna i bardzo dobrze oświetlona. W czytelni jest stanowisko komputerowe dla osób niepełnosprawnych z urządzeniami do powiększania tekstu i do przetwarzania go w formę dźwiękową.

7.3.

Zasoby infrastruktury dydaktycznej i naukowej są stale monitorowane przez wyspecjalizowane komórki organizacyjne SGH. Ponadto od wielu lat mają miejsce konsultacje z partnerami korporacyjnymi służące pozyskiwaniu wiedzy o trendach w infrastrukturze przedsiębiorstw i instytucji w celu dostosowywania bazy uczelnianej do zmieniających się potrzeb. Ta współpraca owocuje też sponsorowaniem remontów i modernizacji niektórych sal dydaktycznych przez partnerów korporacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Baza materialna Uczelni jest wystarczająco pojemna i funkcjonalna. Bardzo bogate są zbiory biblioteczne, w tym elektroniczne. Organizacja pracy Biblioteki, w tym dostęp do zasobów elektronicznych, jest znakomita i jednoznacznie zorientowana na potrzeby czytelników.

Dobre praktyki

- Dostęp do czytelni w porze nocnej.
- Współpraca SGH z przedsiębiorstwami i instytucjami partnerskimi służąca dobremu planowaniu rozwoju infrastruktury i przynosząca wsparcie materialne przedsięwzięć z tego zakresu.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągania efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili pozytywną opinię na temat całości systemu opieki i wsparcia w wizytowanej Jednostce. Co istotne, jako główny element wsparcia studentów w procesie kształcenia należy uznać możliwość samodzielnego wyboru przedmiotów i rozłożenia ich w czasie – z perspektywy studentów, studia w SGH mają charakter wysoce elastyczny oraz umożliwiają dostosowanie procesu kształcenia do ich indywidualnych potrzeb, predyspozycji i zainteresowań. Wobec powyższego należy uznać, iż system kształcenia wykorzystywany w ramach wizytowanego kierunku jest metodą wsparcia studentów samą w sobie – studia realizowane w ten sposób mogą być przez studenta

ukończone dowolną drogą, adekwatną do autonomicznych decyzji i potrzeb studenta, wspierając go tym samym w ogóle procesu pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji w sposób zdecydowanie wyróżniający.

Kolejną konsekwencją tego rodzaju systemu kształcenia jest fakt, iż studenci mają, za pośrednictwem wyboru modułów kształcenia, możliwość wyboru prowadzących pod okiem, których będą się kształcić. Powoduje to, wedle relacji studentów, iż prowadzący wręcz zabiegają o ich zainteresowanie, a więc także pozostają w pełni dyspozycyjni i chętnie wspierają studentów w procesie kształcenia w sposób adekwatny do ich indywidualnych potrzeb. Prowadzący pozostają do dyspozycji studentów nie tylko podczas zajęć, ale i poza nimi – w ramach indywidualnych konsultacji, a także kontaktu mailowego i telefonicznego. Ponadto, prowadzący – wedle relacji studentów – dostarczają niezbędnych materiałów do zajęć wykorzystując tzw. „Niezbędniki” modułów kształcenia, to jest poprzez system on-line. Istotnym elementem motywującym do osiągania wysokich wyników w nauce przez studentów wizytowanego kierunku jest fakt, iż Jednostka w procesach rekrutacyjnych do programów wymian oraz innych inicjatyw wspierających stosuje kryterium wysokiej średniej. Ponadto, dla najlepszych absolwentów studiów pierwszego stopnia zostają zarezerwowane miejsca na studia drugiego stopnia.

Studenci wizytowanego kierunku mogą się ubiegać o stypendium rektora dla najlepszych studentów, którego kryteria oparto o wysoką średnią ocen oraz osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe. Jak poinformowali obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci, podstawowym motywatorem wszechstronnego rozwoju jest dla nich świadomość atrakcyjnej charakterystyki rynku pracy, dającej absolwentom SGH duży potencjał rozwoju zawodowego. Wedle ich relacji, Uczelnia charakteryzuje się ponadprzeciętnym prestiżem pośród najbardziej atrakcyjnych pracodawców – krajowych i zagranicznych. Świadomość, iż Jednostka nawiązuje liczne porozumienia i żywo współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym motywuje studentów do wszechstronnego rozwoju – wiedzą oni, iż aktywność w procesie uczenia się połączona z wszechstronnym rozwojem i zdobywaniem doświadczenia zaprocentuje wysoką pozycją na rynku pracy. Jak poinformowali studenci, często już tuż po rozpoczęciu studiów są oni pozyskiwani przez pracodawców, dla których pracują równolegle do studiów, co niewątpliwie wpływa na ich decyzje w zakresie wybieranych modułów kształcenia.

Istotnym elementem w procesie rozwoju studentów jest ich aktywność w studenckich kołach naukowych. Jest przy tym bardzo istotnym, iż dla studentów wizytowanego kierunku koła naukowe są podstawowymi społecznościami, w których funkcjonują w ramach studiów – tak dowolna obieralność przedmiotów w praktyce uniemożliwia utworzenie grup zajęciowych o stałym składzie, przez co studenci dla wspólnej pracy chętniej zrzeszają się w kołach naukowych. Wedle relacji studentów, częstym zjawiskiem jest budowanie indywidualnej ścieżki kształcenia wokół tematyki koła naukowego lub też wykonywanej pracy zawodowej – zachodzi ścisła korelacja między zainteresowaniami studentów, lub ich aktywnością, a wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami, które poszerzają w procesie kształcenia.

Obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA reprezentanci kół naukowych w sposób przychylny wypowiadali się o wsparciu otrzymywanym od Jednostki. Jak poinformowali, w Jednostce funkcjonuje Rada Kół i Organizacji, w skład, której wchodzi przedstawiciele wszystkich organizacji studenckich funkcjonujących w SGH. Do kompetencji RKiO należy między innymi rozdział środków finansowych przeznaczonych na działalność kół naukowych i organizacji studenckich – studenci pozytywnie ocenili możliwość samostanowienia w zakresie podziału tych środków. Przedstawiciele studenckiego ruchu naukowego wysokość otrzymywanego wsparcia finansowego ocenili, jako adekwatną do ich potrzeb. Ponadto, studenci wyrazili pozytywną opinię o opiekunach kół naukowych wyjaśniając, iż służą oni pełnym wsparciem merytorycznym i organizacyjnym, szanując przy

tym autonomię i samodzielność działaczy studenckich. Jak poinformowali obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA przedstawiciele kół naukowych, w ramach swojej działalności realizują oni badania naukowe, przygotowują publikacje i projekty, organizują tematyczne targi pracy, warsztaty, spotkania dyskusyjne oraz spotkania case-study.

W Jednostce funkcjonuje ogólnouczelniany Samorząd Studencki, którego przedstawiciele w sposób wysoce pozytywny ocenili współpracę z Władzami Jednostki – w szczególności zwracano uwagę na regularne spotkania z Prorektorem ds. dydaktyki i studentów, które zapewniają sprawną komunikację między samorządowcami a Władzami. Jak poinformowali samorządowcy, uczestniczą oni aktywnie w pracach gremiów kolegialnych Uczelni, gdzie ich głos jest uznawany. Jako przykłady współpracy i uznania głosu Samorządu wskazywano wypracowane wspólnie rozwiązania w zakresie Regulaminu Studiów oraz Zarządzenia Rektora w sprawie finansowania organizacji studenckich, a także zaproponowany przez Samorząd Studencki egzamin wstępny na studia. Samorządowcy bardzo pozytywnie wypowiadali się o kulturze współpracy wszystkich interesariuszy uczelnianych – jak poinformowali, Jednostka wszystkie podejmowane decyzje tworzy w oparciu o dialog z interesariuszami – zarówno w ramach dyskusji nieformalnych, jak i podczas posiedzeń odpowiednich gremiów kolegialnych. Samorząd poza działalnością statutową, związaną z wpływem na proces dydaktyczny i organizację życia w Uczelni realizuje również liczne inicjatywy kulturalno-rozrywkowe, które są wsparte adekwatnym do potrzeb budżetem Samorządu Studenckiego.

Do dyspozycji samorządowców pozostaje również odpowiednio wyposażona siedziba, która – wedle ich relacji – ma zostać w najbliższym czasie dodatkowo wyremontowana. W sposób szczególnie pozytywny samorządowcy odnosili się do wsparcia prawnego, jakie otrzymują od Działu Radców Prawnych. W zakresie wsparcia studentów w kontaktach z rynkiem pracy podstawową rolę pełni Centrum Kariery i Relacji z Absolwentami, współpracujące z polskimi i zagranicznymi firmami, kierujące do studentów liczne oferty praktyk, staży i zatrudnienia.

Najważniejszym narzędziem wsparcia jest przy tym niewątpliwie serwis Kariera, stanowiący platformę komunikacji między pracodawcami, a studentami i absolwentami SGH. Jak wynika z informacji przekazanych przez CKiRzA, w serwisie, z którego korzysta obecnie 4500 studentów oraz 6200 zarejestrowanych pracodawców, corocznie publikowanych jest około 4000 ofert pracy oraz 2500 ofert staży i praktyk. Wedle relacji studentów oraz przedstawicieli jednostki, w serwisie znajdują się także oferty dedykowane do studentów SGH o bardzo atrakcyjnym charakterze – często niedostępne dla innych osób. Ponadto, serwis umożliwia utworzenie i złożenie CV, a także zapisanie się na ogłaszane w nim warsztaty, szkolenia, testy psychologiczne oraz spotkania z doradcą zawodowym. W serwisie są również publikowane rozmaite inne informacje i artykuły związane z budowaniem kariery studentów wizytowanej Jednostki. Ponadto, Centrum przygotowało Program Mentoringowy SGH, w ramach, którego wybrani studenci mogą współpracować z absolwentami Jednostki, często pełniącymi prominentne funkcje w podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego. Współpraca często ma nie tylko charakter doradczy, ale także pozwala na realną współpracę na płaszczyźnie zawodowej. Wśród inicjatyw podejmowanych przez Centrum skierowanych do studentów znajdują się także warsztaty autoprezentacji, rozmów kwalifikacyjnych i sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz organizowane w cyklach półrocznych targi pracy, a także targi start-up'ów i firm absolwentów. Całość wsparcia we wchodzeniu na rynek pracy należy ocenić, jako wyjątkowo szeroką i skuteczną – obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyjątkowo pozytywnie oceniali serwis Kariera i pozostałe działania Centrum, wyrażając przy tym nie tylko pewność zatrudnienia, ale również pewność, iż zatrudnienie to będzie miało miejsce w najbardziej atrakcyjnych podmiotach rynku pracy.

Jak poinformował Rzecznik Osób Niepełnosprawnych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, Jednostka w sposób szeroki wspiera ich potrzeby, dostosowując wsparcie do bieżących potrzeb i indywidualnej sytuacji studentów. Jako przykłady wsparcia wskazywano zarówno zaplecze w postaci urządzeń i oprogramowania dla osób niepełnosprawnych, jak i działalność formalną oraz nieformalną. Wedle relacji Rzecznika, studenci mogą ubiegać się o tzw. „pismo wspierające”, które jest niejako potwierdzeniem niepełnosprawności studenta lub innych zbliżonych uwarunkowań, uświadamiającym prowadzących o konieczności skierowania szczególnego wsparcia do studenta. Jak poinformował Rzecznik, współpracuje on ze studentami niepełnosprawnymi ruchowo, wzrokowo, słuchowo oraz umysłowo – w przypadku każdego z rodzajów niepełnosprawności wskazywał działania wspierające – zarówno oparte o rozwiązania infrastrukturalne, jak i pośrednictwo w kontaktach z prowadzącymi, a także poszukiwanie indywidualnych rozwiązań skierowanych do osób niepełnosprawnych – nie tylko związanych wprost z dostosowaniem procesu kształcenia, ale także ogólnie poprawiających jakość funkcjonowania osoby niepełnosprawnej. Obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci w sposób przychylny ocenili wsparcie administracyjne, jakie otrzymują od Jednostki oraz informowali o przyjaznym i kompetentnym podejściu pracowników dziekanatu. Jediną niedogodnością, na jaką zwracali uwagę studenci, są występujące w okresach składania wniosków stypendialnych kolejki. Wedle relacji przedstawicieli Samorządu Studenckiego, proponowali oni rozwiązanie tego kłopotu polegające na zmianie organizacji pracy, jednak nie zostało ono uwzględnione przez Władze Uczelni, które zdecydowały się na rozwiązanie w postaci kolejkomatów. Według samorządowców, rozwiązanie okazało się nieskuteczne i nie zmieniło sytuacji – konsekwentnie proponują oni, aby pracownicy dziekanatu nie byli podzieleni, jako obsługujący poszczególne grupy alfabetyczne studentów, jak ma to miejsce obecnie – zdaniem samorządowców, korzystniejszym rozwiązaniem byłoby, aby wszyscy pracownicy dziekanatu mogli obsługiwać dowolnych studentów. Studenci argumentowali to stanowisko faktem, iż obecnie często ma miejsce sytuacja, w której pojedynczy pracownicy dziekanatu nie wspierają przyjmowania wniosków, ponieważ kolejni interesanci nie należą do ich grup przydzielonych alfabetycznie – gdyby mogli obsługiwać dowolnych studentów, obsługa mogłaby być realizowana bardziej efektywnie. Wnioski formalne studenci mogą kierować do Dziekana oraz Prorektora ds. dydaktyki i studentów, czego pozytywnie rozpatrzone przykład podawano podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA.

8.2.

Wszelkie niezbędne informacje związane z systemem opieki i wsparcia w wizytowanej Jednostce zamieszczono na stronie internetowej Uczelni. Do dyspozycji studentów pozostają informacje związane ze stypendiami i sprawami socjalnymi, domami studenckimi, precyzyjne informacje dla ubiegających się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów.

W internetowym serwisie Kariera zamieszczono, poza ofertami praktyk, staży i zatrudnienia, oferty warsztatów, szkoleń, kursów, a także inne istotne informacje związane ze wsparciem we wchodzeniu na rynek pracy. Strona internetowa Jednostki dostarcza informacji o dostępności Działu Obsługi Studentów i dyżurach władz dziekańskich, a także o aktualnościach związanych z życiem Uczelni. Na stronie internetowej Wydziału przewidziano ponadto spis kół naukowych i organizacji studenckich wraz z danymi kontaktowymi oraz witrynę Samorządu Studenckiego. Całość dostępu do informacji o formach wspierania i motywowania studentów należy uznać za kompleksową i przejrzystą. Do wiadomości Zespołu Oceniającego PKA nie przedstawiono przykładów badań studenckiej oceny systemu opieki i wsparcia, co jednak z perspektywy Zespołu Oceniającego PKA, biorąc pod uwagę jego wysoką jakość i brak zastrzeżeń ze strony studentów, nie jest bezwzględnie konieczne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Opieka i wsparcie dla studentów wizytowanego kierunku zostały wyróżniająco dostosowane do zróżnicowanych potrzeb studentów oraz w pełni uwzględniają potrzeby studentów niepełnosprawnych.

Prowadzący zajęcia w ramach wizytowanego kierunku pozostają w pełni dostępni do dyspozycji studentów oraz wykazują aktywne zaangażowanie w ich wsparcie.

W Jednostce funkcjonują liczne mechanizmy motywujące do wszechstronnego rozwoju i osiągania wysokich wyników w nauce.

Jednostka zapewnia pełne wsparcie Samorządu Studenckiego oraz studenckiego ruchu naukowego.

Jednostka gwarantuje kompleksową obsługę administracyjną, przy czym wymaga ona drobnych korekt organizacyjnych.

Jednostka gwarantuje pełny dostęp do informacji o systemie opieki i wsparcia.

Jednostka nie prowadzi badań studenckiej oceny systemu opieki i wsparcia.

Dobre praktyki

- Serwis Kariera, jako narzędzie wspierające w kontaktach z rynkiem pracy, podnoszące poczucie prestiżu Uczelni, a tym samym skłaniające studentów do wszechstronnego rozwoju w celu możliwości skorzystania z dedykowanych dla studentów SGH ofert.
- Premiowanie najlepszych studentów studiów pierwszego stopnia, jako kandydatów na studia drugiego stopnia.
- Program mentoringowy, jako wsparcie otoczenia społeczno-gospodarczego w kreowaniu ścieżki kształcenia i rozwoju.

Zalecenia

- Jednostka powinna usprawnić pracę dziekanatów biorąc pod uwagę propozycje rozwiązań przedstawione przez Samorząd Studencki.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
<i>Brak określenia nazw specjalności na studiach II stopnia</i>	Wprowadzono nazwy specjalności. Aktualnie na studiach II stopnia są następujące specjalności: <i>bankowość, finanse przedsiębiorstwa, międzynarodowe rynki finansowe, podatki, rachunkowość, ubezpieczenia</i> <i>Studia II stopnia w j. angielskim – Finance and Accounting</i>
<i>Niezbędne jest wprowadzenie obowiązku odbywania praktyk zawodowych na ocenianym kierunku i wprowadzenie rozwiązań umożliwiających zaliczanie, jako praktyki udokumentowanej pracy zawodowej zgodnej z kierunkiem kształcenia.</i>	Uczelnia niezwłocznie zrealizowała zalecenie i do programu studiów I stopnia wpisano obowiązek odbywania praktyki zawodowej w wymiarze nie krótszym niż 4 tygodnie (3 ECTS; Uchwała nr 401 Senatu SGH z dnia 23 lutego 2011 r.). Na studiach II stopni praktyka zawodowa pozostała jako fakultatywna – w ramach puli punktów za przedmioty do wyboru przez studenta (3 ECTS za praktykę). Od roku akademickiego 2016/2017 wymiar praktyki zawodowej na wszystkich kierunkach studiów w SGH został ujednolicony i wynosi nie mniej niż 3 tygodnie. (Uchwała nr 431 Senatu SGH z dnia 27 kwietnia 2016 r.). Zrealizowanie praktyki może nastąpić poprzez zaliczenie pracy zawodowej studenta, tj.: 1) pracy na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej; 2)

	prowadzonej działalności gospodarczej; 3) stażu; 4) praktyki absolwenckiej lub 5) wolontariatu. Aktualne regulacje kwestii praktyk zawiera Zarządzenie rektora nr 27 z 19 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu studenckich praktyk zawodowych w SGH.
<i>Tematyka i zakres prac dyplomowych w pełni odpowiada kanonowi wiedzy kierunku finanse i rachunkowość. Poziom prac jest zróżnicowany. Warto wprowadzić uzasadnienia ocen promotorów.</i>	Wśród działań podjętych na rzecz podniesienia jakości prac dyplomowych od 1 października 2017 r. zostało wydane Zarządzeniem Rektora nr 45 z 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych, które m. in. wprowadziło formularz oceny pracy licencjackiej i magisterskiej przez promotora. W ocenie przyjmowanej pracy promotor wskazuje częściowe oceny stopnia spełnienia kilku wymagań merytorycznych i formalnych pracy, które mają służyć, jako poglądowe uzasadnienie całościowej oceny pracy. Podobne rozwiązanie zastosowane zostało w przypadku formularza oceny pracy przez recenzenta. Wyrażamy przekonanie, że zastosowanie nowych formularzy oceny pracy dyplomowej przyczynia się do urealnienia oceny pracy i wyeliminuje przypadki ewentualnego zawyżania tej oceny przez promotora lub recenzenta. Ważnym elementem sprzyjającym podniesieniu jakości prac dyplomowych na studiach licencjackich będzie wprowadzone od roku akademickiego 2017/2018 obowiązkowe proseminarium z metodyki studiowania (Uchwała nr 131 Senatu SGH z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie programów). W jego trakcie studenci poznają m.in. zasady przygotowywania prac pisemnych.
<i>Za nieprawidłowe można uznać bardzo częste powierzanie doktorom funkcji promotora prac magisterskich.</i>	Uczelnia posiada liczną kadrę samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych z zakresu szeroko rozumianych finansów i rachunkowości, ale też bardzo dużą liczbę studentów na tym kierunku. Dodając do tego rozległość tematyki zainteresowań studentów i starając się realizować postulat indywidualizacji kształcenia, promotorami prac licencjackich, a niekiedy i magisterskich, są doktorzy. Większość z nich ma już znaczące osiągnięcia naukowo-badawcze oraz zaawansowane prace na stopień doktora habilitowanego. Recenzentami, w przypadku prac magisterskich przygotowanych pod opieką doktora, są pracownicy samodzielni (Zarządzenie rektora nr 45 z 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych).
Zalecenia formalne	Wszystkie zalecenia formalne zostały wprowadzone